

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe o lună . 2 "

Nrul de Duminică
Pe un an . 4 Cor.
: Pentru România și :
America . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Inmormântarea episcopului Popea.

Pretutindenii unde se află români ortodocși în țara noastră, dela catedralele cele mai mari, până la micile bisericuțe de lemn ale satelor noastre umilite, pretutindenii au plâns azi clopotele spunând jalea unei biserici întregi, unui popor întreg pentru unul din cei mai de seamă fii ai ei. Glasul lor de aramă, multicolor și uriaș tremură și se unește în același sentiment dureros al pierderii ce toți am îndurat prin moartea lui Popea.

Și cât de curată a fost figura lui, cât de mare și de nobilă a fost inima lui Nicolae Popea, aceasta nu se va înțelege decât atunci când se va afla destinația ce Popea a dat averii sale.

Iată știrile ce primim prin telefon asupra amănuntelor înmormântării lui Nicolae Popea:

Caransebeș, orele 4 după prânz (Dela trimisul nostru special). Iată în scurt dispozițiile testamentului episcopului Nicolae Popea:

Testamentul institue consistorul diecezan ca moștenitor general. Avera totală e de 250 de mii de coroane. Veniturile iei se vor împărți astfel: Se vor da 20% pentru burse la studenți, 20% pentru meseriași, iar 10% se vor pune la dispoziția consistorului. Restul de 50% se vor adauge la capital.

Testamentul acesta a făcut impresia cea mai excelentă pretutindenii în oraș și ieste o palmă aplicată adversarilor lui Popea în frunte cu Burdea, cari nu știuseră să ridice nici o altă acuză împotriva episcopului, decât aceea că iel nu stringe averea sa pe seama bisericii sale.

Reprezentanții Academiei și al patriarhului sârbesc.

Astăzi a sosit aici dl. Ioan Bianu membru al Academiei Române având dela Academie misiunea specială de-a o reprezenta la înmormântarea aceluia care a fost unul din cei mai de seamă membri ai ei.

A făcut pretutindenii o impresie excelentă faptul că P. S. Sa patriarhul Zmeianovici a trimis din Carloviț pe Prea Cuvioșia Sa protosinghelul Ștefan Nicolici. P. S. Sa noul patriarh sârbesc a ordonat ca în biserica catedrală din Vârșeț, reședința de acuma

a P. S. Sale, să-să tragă clopotele în semn de dohlu pentru moartea episcopului Popea.

Inmormântarea episcopului.

— Prin telefon. —

Caransebeș, 11 August. (Dela trimisul nostru special). După o priveghere ce a ținut toată noaptea, citindu se stâlpi din partea preoțimii înalte, dimineața la ora 9 precis a început ceremonia înmormântării.

Reședința episcopescă este îmbrăcată în dohlu. Felinarele de pe străzile orașului sunt aprinse și îmbrăcate în zăbranic negru.

Încă dela 8 ore, pomplerii orașului au tras un cordon dela reședința episcopescă până la biserică. Ei susțin ordinea și liniștea. Tot ceremonialul are un caracter de adâncă și demnă jale, dupăcum se cuvine momentului acestuia.

La orele 9 fix, preoțimea pleacă în vuetul clopotelor dela biserică la reședința episcopescă. Aici episcopul se îmbracă în odăjdii și se celebrează un scurt prohod. Coșciugul este ridicat de către preoții îmbrăcați în odăjdii și cu greu se pornește lungul cortej funebru în fruntea căruia merg diferitele corporațiuni cu steaguri lor.

Urmează după ele corurile din Lugoj și Caransebeș.

În urma coșciugului merg rudenile mortului, frații Alexe și Victor Popea și dna Maria Penciu

Apoi urmează reprezentantul academiei dl. Ioan Bianu, apoi delegații arhidiecezei Vasilie Domsa protopop, (Orăștie) Pantelimon Lucața, Victor Tordășianu asesor consistorial (Sibiu) și Dr. C. Popescu protopop (Hațeg), delegații diezei greco-catolice a Lugojului Ioan Boros canonic, I. Nestor canonic și Gheorghe Popovici protopop, delegatul P. S. Sale nou alesului patriarh de Carloviț, Gavril Smeianovici protosinghelul Ștefan Nicolici, deputații naționali Coriolan Brediceanu și Dr. Ștefan Petrovici; dl. Avram Berlogia judecător, membru al curții de casație din Budapesta în retragere; istoricul nostru dr. Ioan Sirbu, protopopii Mihai Popovici (Orșova) Traian Opre (Virșeț), Alexandru Popovici (Orăștie), Ioan Pepa (Buziaș), dnii Tima Albu și Gheorghe Breban mari proprietari (Ciacova), comunitatea de avere în frunte cu președintele Constantin Burdea, vice-comitele Issekutz Aurel, protonotarul Lugojului dr. Florescu, primarul Octavian Bordan etc. etc. și vre-o două sute de preoți.

In biserică.

La orele 9 și jum. cortejul ajunge la catedrală. Coșciugul este așezat în mijlocul bisericii pe un catafal inalt. Pe coșciug să află o singură cunună superbă a Academiei Române.

Să servește liturghia de către P. S. Sa episcopul Aradului I. I. Papp, de archimandriții Vasile Mangra și Augustin Hamzea, de protosinghelii Roman Ciorogariu, Iosif Bădescu și dr. Iosif Olariu, de protopopii Andrei Ghidiu și dr. Gheorghe Popovici, protodiaconul dr. Iulian Suciu și Cornel Lazar precum și un mare număr de preoți.

Liturghia a ținut până la orele 12. La orele 12 a început prohodul. La sfârșitul prohodului s'a urcat pe amvon dr. I. Olariu rostind un panegiric străbătut de idei naționaliste, foarte frumos ca fond și ca formă. El a scos în relief marile virtuți și calități naționale ale lui Nicolae Popea. L-a numit discipolul lui Șaguna și reînțemeietorul diezei de Caransebeș.

Prohodul se sfârșește la orele 1 1/2. Cântările le-a executat excelentul cor din Lugoj dirijat de maestrul Vidu.

Cortejul pornește în aceeași ordine spre cimitir. Aici în jurul groapei în fața lumii dl. Ioan Bianu rostește un discurs înălțător în amintirea lui Nic. Popea. Se fac ultimele rugăciuni pe cari le rostește P. S. Sa episcopul I. Papp, emoționat la sfârșit până la lacrimi. Coșciugul e lăsat în groapă și pus pentru veșnică odihnă într'un convoiu provizoriu unde va dormi de veci Nicolae Popea nu departe de viteazul general Doda și de nemuritorul dascăl Diaconovici-Loga.

Gununile.

Foarte multe cununi de flori între cari remarc pe a Academiei, în lacrimioare și trandafiri cu inscripția: «Academia Română membrului ei episcopului Nicolae Popea», alta cu inscripția: «Consistorul diecezan bunului arhieru, al fundațiunii Gozsdu, al corpului profesoral, al societății române de lectură, din partea familiei etc. Atras atenția generală cununa bisericii din Lugoj cu o bandă tricoloră și inscripția: Biserica românească din Lugoj preavrednicului archiepiscop», precum și din partea comitatului adusă de vice-comitele Issekutz cu tricolor unguresc și inscripție ungurească.

Iată necrologurile publicate cu prilejul morții P. S. Sale episcopului Popea. Cel dintâiu, al consistorului de Caransebeș, are următorul text:

Prea Sfințitul episcop al diecezei Caransebeșului

Nicolae Popea

membru în casa magnaților țării, membru ordinar al Academiei române, membru fondator al Asociației pentru literatura română și cultura poporului român, membru al Reuniunii învățătorilor gr.-or. rom. din dieceza Caransebeșului, membru al Fondului de teatru, etc. etc. împărtășit cu sfințele Taine a trecut la cele eterne Sâmbătă în 26 Iulie la orele 3^{3/4} d. a. după un morb de 2 săptămâni în al 83-lea an al vieții Sale.

Consistorul diecezan cu cea mai adâncă durere aduce aceasta la cunoștința publicului.

Rămășițele pământești ale învățacelui iubit al marelui Andrei și neobositului lucrător pe terenul literar și administrativ să vor așeza spre veșnică odihnă în cimitierul gr.-or. român din Caransebeș, Marți în 29 Iulie (11 August) a. c. a. m. celebrându-se întâi sf. Liturgie în biserica catedrală din loc.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Caransebeș, la 26 Iulie (8 Aug) 1908.

Consistorul diecezan.

Al doilea, al familiei, este următorul:

Cuprinși de nemărginită durere, aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoșcuților încetarea din viață a preaiubitalui nostru frate, cumnat și unchiu

Nicolae Popea

episcopul diecezei ortodoxe române a Caransebeșului, membru al casei magnaților, membru ordinar al Academiei române, membru fondator al Asociației pentru literatura română și cultura poporului român, membru al Reuniunii învățătorilor gr.-or. rom. din dieceza Caransebeșului membru al Fondului de teatru, etc. etc. care împărtășit fiind cu sf. taine a trecut la cele eterne Sâmbătă în 26 Iulie v. la orele 3^{3/4} d. a. în anul al 83-lea

Rămășițele pământești ale defunctului, se vor așeza spre veșnică odihnă în cimitierul ort.-or. rom. din Caransebeș, Marți în 29 Iulie sf. v. a. c. a. m.

Fie-i țărâna ușoară și memoria neuitată!

Caransebeș, în 26 Iulie v. 1908. Alexiu Popea, Victor Popea, Maria Penciu, frați și soră. Eufrosina Popea n. Pană, Reveica Popea n. Ciurcu, Maria Popea n. Secăreanu, cumnate, și numeroși nepoți și nepoate.

Preludiile crizei. Toate ziarele unguerești aduc din nou știrea dată mai întâi de noi despre criza viitoare care se va declara la toamnă. În audiența sa la Ischl primul-ministru Wekerle a prezentat din nou, în rândul »afacerilor curente« M. Sale, proiectul de reformă electorală al ministrului Andrássy, dar M. Sa a respins din nou proiectul, stăruind ca el să fie așezat pe baza votului universal adevărat, preconizat de Kristóffy.

Din pricina asta cabinetul va ține a doua zi după 18 l. c. ziua nașterii M. Sale o conferință în care se va hotărî și iscăli demisia guvernului. Până la toamnă însă cabinetul va fi însărcinat cu gerarea afacerilor.

La toamnă noul cabinet se va constitui cu dl Fr. Kossuth în frunte, având un caracter pur kossuthist.

«Prigonirea politică în Ungaria». (Scotus Viator «La persecution politique en Hongrie. Appel à l'opinion publique»). Sub acest titlu a apărut la Paris în traducere franceză broșura lui Scotus Viator, pseudonimul cunoscutului publicist englez Seton Watson. D-sa este un adânc cunoscător al prigonirilor politice ce nemaghiarii îndură în Ungaria și ne-a adus servicii neprețuite publicând o lungă serie de articole în marea revistă politică engleză «The Spectator».

În al său «Cuvânt înainte» anonimul traducător începe astfel:

„Dându-mi autorizația de a traduce această broșură din englezește, Scotus Viator îmi scrisese:

„Dacă există o îndoială asupra echilibrului exact al unui cuvânt corăspunzător cel mai moderat. Nici un „overstatement“! Exagerațiile sunt de prisos; faptele sunt destul de elocvente prin ele înși-le“.

Cuvintele acestea caracterizează mai bine decât orice broșură a lui Scotus Victor. El nu se abate cu nici un cuvânt dela adevăr, căci crede că faptele singure în realitatea lor spun mai mult decât orice. Urmând astfel dânsul face un mare serviciu adevărului și umanitarismului și are recunoștința,

Rane dureroase.

De Dr. Gh. Ciuhandu.

II.

În nizuințele culturale, cari — mult, puțin — ne preocupă și pe noi români, trebuie să așezăm la locul de cuvenită cinste și împrejurarea, că contingentul de tineri români, cari se dedică școlii, crește din ce în ce tot mai mult.

Ce însemnă aceasta? Că începem a înțelege tot mai mult, că soarta unui neam se determină nu după numărul mare, sau chiar nesfârșit, al brațelor vânjoase, cari încăși au rostul în economia reală, — ci prin îndrumările senine, ce le aduce cu sine lumina culturii; că părinții români aduc, an de an, jertfe de multe zeci de mii pentru creșterea odraslelor lor, în nădejdea unei asigurări mai bune.

Privind acest fenomen — al sporirii succesive a contingentului studențimei noastre — prin prisma intereselor noastre obștești, — e prea logic și prea firesc lucru să ne pasionăm de direcționarea creșterii tinerimei noastre încă și pentru acel motiv, că formarea sufletească a tinerimei — chemată ca mâne a lua locul bătrânilor în păstrarea sfințelor tradiții ale trecutului în lupta pentru viitor — e o chestiune, care privește pe întreg neamul nostru, și nu numai pe părinții tinerimei dela școli.

Tinerimea, dinpreună cu părinții, fac parte întregitoare din acel neam de obidiți, căruia i-se zice »neamul românesc«. Deci chestiunea, ce ne preocupă, trece departe peste granițele înguste ale datorințelor și îngrijirilor părinților, dornici de a-și vedea bine asigurate familiile.

Ba, trebuie să privim chestiunea și din punctul de vedere, că prin sporirea contingentului de cărturari needucați din punctul de vedere național, întreagă cauza noastră s'ar expune la incalculabile urmări rele, când atari elemente, înstreinate sufletește de corpul și aspirațiunile neamului, vor da năvală

FOIȚA TRIBUNEI.

La Văleni.

— Scrisoare intimă. —

25 Iulie 1908.

Dragă prietene!

Te va surprinde, că îți scriu de aici. Așteptai, poate, să-ți luminez câteva momente din singurătatea mea; așteptai, poate să mă dedic unei liniști desăvârșite pentru repararea nervilor slăbiți în val-vârtejul capitalei. Intr'adevăr, nu ușor mă hotărâam să-mi părăsesc liniștea, colțisorul acesta de liniște, care dacă nu avea variații, sgomot, nici momente tulburătoare de gânduri, nu-mi ascundeă nimic din ceea ce îmi putea da. Acum însă m'am hotărât și-am urmat hotărârii mele. Știu, că n'o să mă re'ntorc cu regretul, pe care-l aveam de cele mai multe ori când executam asemenea hotărâri. Hotărârea aceasta nici nu este ca toate celelalte, căci aici mi-se promitea mai mult decât o trecere de timp sau vre-o distracție banală. Am plecat și sunt la locul dorit.

Nu știu intru cât vei dori să afli ceva din de cursul drumului meu.

Ce-am văzut sunt lucruri pe cari le vedem și mai ales le cetim. Sau nu-i un lucru comun de a vedea ca într'o panoramă arderea unei case. E lucru banal și totuși nu pot să nu ți-l amintesc; eră miază-noapte și poate se găseau în aceea casă ființi nevinovate, ființi, cari de abia și-ar fi deschis ochii bucuriilor și durerilor lumesti. Poate atunci strigau ultima dată.. și noi am trecut pe lângă ei fără să le întindem o mână de ajutor. Ce aspect sfâșietor; cât de împietrită trebuie să fie inima cuiva pentru a nu simți durerea acestui moment.

Am trecut aproape, dar nu puteam să înțeleg un singur glas, nu puteam să deslușesc un singur semn al desperării, a luptei desnădăjduite din apropiere.

Trenul alergă, tot mai mult ne depărtăm de casa care avea să se prefacă în cenușe în scurt timp; doar limbi de foc mai zăream ieșind pe ferești și tăind întunerecul.

Deasupra noastră pluteau picuri de nori; printre ei răzbătea din când în când luna...

În mintea cucerită de tristețea unui gând, să furișă pe neștiute o melodie. O murmuram încet acompaniat de urzitul roatelor și sgomotul cadent al trenului, în timp ce pleoapele îmi acopereau tot mai mult vederea ochilor, până ce adormii..

Eră soarele de o bună svărlitură dela răsărit, când trenul puflăia printre dealuri, care-și desfășurau vederii noastre tot câte unul piscurile. Un vânt domol prinse se bată îndoind în ușoare valuri curgătoare vărfurile de brazi.

Trenul sosi la Sinaia. O lume nouă, nedisciplinată, o lume a tuturor moravurilor, a tuturor libertăților în gesturi și cuvinte..

Am petrecut șapte ore aci. O iau spre Jealul din față. Ceeace-mi ieși, mai întâi în cale eră mitropolia, o zidire nouă și frumoasă. Când să urc treptele la intrare, mă întâmpină un tinăr în haină călugărească. Trăsăturile feței lui îmi veneau așa de cunoscute, dar nu făcui vorbă. Mă conduse înăuntru, înăuntru mânăstirii de-o înfațurare modernă, cu pictura puțin corăspunzătoare cerințelor de artă românească de biserică. Îi span numele din nou am fost conșcolari în primele clase de gimnaz și eram aproape și cu satele noastre natale. În ochii lui scânteia o licărire de bucurie.

— Uite unde am ajuns eu, zise el cu glasul tremurat, în care par'că avea o notă de regret, că s'a întâlnit cu mine și că trebuie să-mi destăinuiească un ascuns al sufletului său, — viața mea e pe care-o vezi.

— Ești însă împăcat cu ea?

— Când n'ai încătrău trebuie să te împaci. E

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa măstru de monumente și pietre de simlir.

Fabricație proprie din marmură, granit, soylit, labrador etc., din pietre de marmură magazinul se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Căminul și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21, Telefon 662.**

Filiale: Nagyvárad, Nagybánya, Déva și Bănyatak.

după pâne în prețul tradării. Sau, doar, nu e cunoscută buruiana tradării naționale, drept, că în stil mai mic? Ce se va întâmpla însă, când un proletariat intelectual, crescut în apele unei vieți sufletești străine, se va acătără în coasta cauzei noastre românești?

Privind chestiunea, însă, și din punctul de vedere al jertfelor materiale mari, aduse de părinți pentru creșterea fiilor săi, — avem cu un motiv mai mult ca tinerimea noastră să-și facă studiile în școli românești pe cât numai se poate: pentruca cheltuielile întreținerii la școală să nu se furișeze în buzunarele gazdelor străine de neamul și legea noastră, nici să intre în bugetele internatelor străine. Căci, cine din noi nu cunoaște asemenea cazuri, în cari, din acest punct de vedere, se face tocmai contrarul datorinței, care ar fi: de a contribui, cu atari cheltuieli de întreținere pe la școli, la întărirea internatelor noastre românești, sau cel puțin la aceea, ca atari sume să ajungă în buzunare cutăror familii românești, cari ar găzdui mai bucuros și mai bine tinerimea noastră școlară.

În asemenea chip s'ar realiza două lucruri bune: nu s'ar arunca pradă nesiguranței sufletele tinerimei noastre școlare ajunsă de multe ori, din școlile elementare și până la absolvarea universității, pe mâni străine, iar banul plătit pentru întreținerea la școli, câștigat de român, ar ajunge iarăși, și numai în mână românească.

Celce are urechi de auzit, — să audă!

Fenomenul sporirii contingentului de școlari din neamul nostru, cu aspirații mai înalte, ne înveselește cu atât mai mult, cu cât, alături de băieți, vedem că crește zilnic și numărul *fetițelor* cari cercetează școale dela oraș, în nizuința spre cultură și o poziție socială mai aleasă.

Va să zică: creșterea femeii române încă începe — mai ales din punctul de vedere numeric de-ocamdată — a-și lua proporțiile

firești reclamate de spiritul timpului și de trebuințele noastre culturale și sociale.

De sporirea contingentului școlarițelor noastre la oraș, trebuie să ne bucurăm pentrucă aceasta e în favorul înaintării noastre culturale-sociale. Între altele: în chipul acesta s'ar contribui la reducerea numărului acelor uitați de sine și de neamul nostru, cari să căsătorească cu străine, sub steamătul că »la noi nu sunt fete crescute«, și nu s'ar mai întemeia căsnicii incoloro din punctul nostru de vedere românesc și religios, în cari mai în totdeauna se calcă în picioare sentimentele și obiceiurile românești.

Dar mai rezultă și un alt câștig obștesc, de ordin economic și național, din sporirea contingentului de școlarițe române la orașe. Avem, adeca, în părțile românești mai bogate, atâția și atâția economi, de numai nu se rupe pământul sub bogăția adunată prin cuminența, sirguinta și cruțarea țaranului român; — iar alții, binecuvântați cu mai puțin belșug material, încă au deajuns pentruca să poată a-și purta la creștere și învățatură câte-o fetiță, două.

În chipul acesta — și mai ales dacă preoțimea și învățătorimea noastră, și peste tot inteligența, ar da țaranilor noștri cu familii și bogății sfatul creșterii fetițelor la școală — am ajunge acolo, că multe bogății țărănești, îngrămădite astăzi peste olaltă și cari nu aduc decât cel mult câștiguri materiale pentru indivizi, s'ar pune în serciul *îmbogățirii sufletești*, la ceace suntem avizați așa de mult ca neam, — și s'ar mai disloca și în favorul înaintării noastre sociale-culturale și ar întări și situația materială, de multe ori mult mai precară a inteligenței noastre, decât ca să-și poată ea face pe deplin misiunea, ce-i revine în sinul vieții noastre publice românești.

Cine se va îndoi, deci, de trebuința, ca din sinul neamului nostru să se ridice cât mai multe odrasle, cari, luminate și întărite în sufletele lor, să fie podoaba neamului nostru și ângerii păzitori ai familiei ro-

mâne, care din ce în ce mai mult începe a se apropia să devină, numai ea singură, refugiul vieții și sentimentelor noastre românești.

O sfântă datorință este prin urmare pentru cărturarii noștri, cari vin în coatingere cu poporul, dar mai ales a acelor ce trăiesc în mijlocul poporului, cari sunt preoții și învățătorii noștri, să stăruiască la părinții cu stare: să și poarte la școală fetițele, dar să nu uite a fi cu toată precauția la *buna alegere* a școlii.

Acestei cărturării i-ar mai reveni datorința, de a risipi acele *prejudicii*, cari — cum le-am aflat din informații autentice, cerute anume — au prins teren în unele părți tocmai ale comitatului nostru, că creșterea fetițelor la școală are urmări rele: luxul, trufia și încunjurarea limbei românești în conversație, în favorul limbei maghiare.

Vor fi la mijloc și unele plângeri juste, în anumite cazuri singuratic, cari însă pot fi explicate ori prin lipsa de educație sufletească în *casa părintească*, ori prin păcatul cercetării *școlilor străine*, ori prin educația primită în casele *familiiilor străine*, sau și prin una și prin alta; — dar e deadreptul imoral să anticipi școlii românești efecte păgubicioase, ca cele atinse.

În fața acestei învinuiri nedrepte am putea arăta cu cifre, câte din fetițele române de pe teritoriul acestui comitat sunt înscrise la școli străine și date în grija familiilor străine, prin Arad, Lipova, Timișoara, Sibiiu chiar și — nu uitați — *Fiume!*

Dacă viața românească și cinstitele obiceiuri strămoșești le voți în casele voastre și în cele viitoare ale fiicelor voastre, stimăți părinți, — respectul și dragostea și al-pirea către aceste nu le veți planta în sufletele fetițelor voastre cu ajutorul școlilor și familiilor străine din Arad, Lipova, Timișoara, Sibiiu și din Fiume.

Ci numai prin școlile — și cu ajutorul familiilor — bune românești.

greu... dar totuși nu e adevărată credința lumii că acest trai ar fi numai pentru cei nenorociți în viața lor anterioară. La urmă ce atâta deosebire între noi și D-voastre? Aș crede că nu e nici una, dacă ochii curioși ai lumii nu ne-ar face să o simțim. Ochii acestei lumi ne scoate din vre-un colț tainuit al minții gândul celor de acasă, celor pe cari i-am părăsit pentru a nu ne mai cunoaște la întâlnire.

— Da, acest gând nu se poate ascunde nici odată de tot.

— Și crezi, că vine singur acest gând?

Trăsăturile feții lui oglindeau o notă de nostalgie; ochii lui, blâjiniții lui ochi se umplură de înduioșare. Părea că în acel moment simte toată părerea de rău pentru o viață închisă în cetirea eceteniilor și canoanelor.

Putea el să zică mai mult decât eră spus în cuvintele: „și crezi, că vine singur acest gând“? Nu, aceste cuprindeau o muștrare, atât de aspră muștrare ce și-o făcea singur pentru hotărîrea ce a luat-o fără îndemnul cuiva, de-ași îmbracă în haina cernită de monah o tinereță, tinereța celor 22 de ani ce avea.

Cuvintele de despărțire i-au fost „la revedere“.

Mi-am continuat drumul. Înaintea mea se ridică din brădetul des turla castelului regal; pe el fălăie un steag tricolor. De desupt murmură apa cristalină a Peleşului. Cântul de paseri facea armonia deplină.

„Ca în hârlogul nostru“, îți vei zice. Nu, dragă prietene, nu e așa. Pe potecile noastre nu umblă oameni cari se văd pe aici: acolo nu să ciripește în franțuzește și nu se gângăvește în această limbă improprie... Asta nu vrea să însemne că am uitat de *filiziunii* noștri din Pesta, nici de cei

importați din Cluj în Pesta sau de cei rămași în Cluj, ai noștri, câți sunt, sunt și ei ignorați, mai tânjiți și tot așa de putrezi la minte și la trup. Li avem și noi dar nu sânt ai timpurilor noastre, căci acești indivizi cu multe margini la minte, pot fi strămutați, fără a se simți străini — în sec. al XVI-lea al *cavalerismului*. Pe lângă asta ei nici nu sunt culeși din satele mărginașe ale Sibiiului.

Îți poți închipui cum nu puteam să simt, să sorb aproape această mareție a naturii...

Înaintea mea culmile de munți odihneau în patul lor de nouri. Din când în când printre ei să desvăleau colțuri de stâncă umbrată. De deasubul stâncilor golașe șerpuiau cărări tainuite de brazi.

Acolo sus aș fi vrut să ajung... Poate acei brădeni nu mi-se păreau așa de străini. Aveam senzație ca cecece mă încunjură e tot atât de natural, cât de naturale erau satele, pe cari Potemkin le arătase odată Ecaterinei; Un colț de grădină sălbatică într'un salon imens, într'un salon de baluri, de etichete, de amor fără visare și de picanterie obscură.

Aceste sunt experiențele mele de câteva ciasuri. Nu mă întreba mai mult. Cecece și-aș putea spune despre drumul meu dintre Sinaia și Văleni e, că am auzit multe și-am înțeles puțin; Ș'apoi ce aveam să înțeleg? Vre-o catastrofă sau vre-un eveniment scris cu gros în „Adevăr“? Alceva nu se vorbește și nu se scrie.

Sosirea mea în Vălenii de munte a fost o mângăere, o satisfacere aproape pentru cele ce mi-au fost dat să aud și să văd. Aici nu se vorbește și nu se scrie asemenea; aici se pregătește în taină un viitor, să așteaptă acel viitor

din o muncă cinstită și lipsită de comoditatea prezentului; aici să curățește și se premenește sufletul unui neam și neamul acesta e și neamul nostru, acelor din Ardeal; aici e primit ori cine dacă vine cu inima curată și cu dorul de mai bine; aici oricine are de învățat ceva, chiar și tinerii blazați pe cari li avem aci, cari însuși au o limbă, o dulce limbă pentru a nu o învăța și a nu o vorbi, cărora li-se impune o cultură pentru a nu și-o însuși, cari au un trecut pentru a nu-l cunoaște și consulta și cari mai ales au o țintă pentru a nu se strădui spre ea și totuși a-și păzi cu fulgere onoarea demna lor onoare...

Aici viața e patriarhală și cinstită precum satul sau târgușorul e ferit de șgomotul țirgoveților și liniștit.

Am descălecat la tipografia „Neamului Românesc“. Când am trecut pe lângă casa dânsului dl Iorga era în pridvor; printre glastrele de flori de abia puteam zări o pălărie plecată. Scria Un fior îmi trecu prin inimă; nu mai avem vre-o îndoială că va fi el. O vădită bucurie avea în față, când ridicându-se la salutul meu dovedi, că sunt ardelean.

— Numai singur?

— Acum deodată, numai.

Îndată-mi făcui rost de locuință și dispuse: „să îngrijești bine de d-lui“. Împreună cu un alt ardelean ne însoți până la calea jumătate, când am plecat să luăm prânzul: Un adevărat părinte al celor „înțelegători“. Un om, care când n'are peana în mână vorbește și glumește. Ceasuri stăm lângă un pahar de bere, seara, după cursul d-sale fără a ne aduce aminte că trebuie golit. Mereu îndeamnă la excursii și dă explicația trebuințelor acelor. Nici prilejul pentru distracții so-

„Astra“ la Șimleu.

Vorbirea dlui Ioan P. Lazar, președintele comitetului organizator, cu care a întâmpinat comitetul și oaspeții la seara de cunoștință.

Doamnelor și Domnilor!
Prea onorați oaspeți!

Chiar acum se împlinesc 30 ani de când „Asociațiunea“ p. l. și cult. r. și-a ținut în Șimleu prima adunare generală. Pe acele timpuri abia aveam în Șimleu 2-3 familii inteligente; iar în provincie afară de preoțime, — tot c'am atâtea. N'aveam căci abia să revărsară zorile unui început mai bun pentru de a putea avea o clasă mai inteligentă care să aibă menirea a lua frânele guvernării în celea culturale și astfel a pune o bază bună și solidă pentru viitor.

Eră puțină inteligența noastră, înainte de aceasta cu 30 de ani dar acei puțini câți erau, ardeau de dorul de a lucra pentru luminarea poporului nostru țaran și umblau ca păturnicile pribege, căutându-și un cuib, un culcuș unde să se poată așeză, ca apoi să-și poată face datorița cum se cuvine față de mama națiune.

A dat Dumnezeu un gând sfânt bărbaților noștri luminați, de pe acele vremuri și au adus „Astra“ la Șimleu ca astfel să ne arate calea cea adevărată pe care trebuie să mergem. Aici vă așezați, a zis „Astra“, și de aici probați a lupta contra celui mai mare dușman al nostru în contra neștiinței... Voi să fiți paza, voi, sălăgieni, să fiți sentinela limbii românești în acest colț de țară, unde mai mult este expusă pericolului și amalgamării!

De atunci au trecut 30 ani, un timp foarte scurt acesta, o minută chiar, în viața unei națiuni. Cu toate acestea Sălăgiul poate arăta progrese îmbucurătoare deși mai modeste. Despre acestea D-voastre scumpii noștri oaspeți, ve-ți avea un bun prilej a vă convinge mâne și poimâne și a constată că sămânța sămânțată de „Astra“ a fost bună și că noi mergem pe calea cea bună:

Darear bunul Dumnezeu, ca prezența D-voastră, scumpi oaspeți și venirea din nou a „Astrei“ la Șimleu să fie un îndemn și mai puternic și să ne îmbărbăteze tot mai mult la munca bună și folositoare națiunii, bisericii și școlii românești... În sensul acesta am fericită a vă saluta în numele comitetului ales pentru aranjarea acestor festivități și a vă ura întreit.

Bine a-ți venit!

ciale nu ne lipsese, am avut teatru și concert.

Despre cursuri vei fi mai curios. Poate despre acele îți scriam întâi dacă n'aș simți că-mi lipsește puterea de-a face să înțelegi, în parte numai valoarea nespuse a acestor cursuri și înălțimea lor sub diferite rapoarte. Cu cine l'aș putea asemăna pe dl Iorga? Prin cuvântul său lapidar, prin caracterizarea umitor de scurtă asupra oamenilor și faptelor, prin scoaterea la iveală a ideii conducătoare, a sufletului unei mișcări, a unei epoci, prin concluziile sale de multă și adâncă filozofie politică și socială, prin asemănări neașteptate, prin seninătatea gândului și vioiciunea graiului său exercită o putere aproape de vrăjire asupra auditorului său.

Sunt unele momente în viața omului pe cari nu le poate uita, atunci când se ridică deasupra lutului păcătos, când ascultând sau citind pe astfel de om capătă conștiința puterii ce i-s'a dat oricărui dintre noi de a lupta. Nu voi putea uita momentele în care maestrul nostru ajunse cele mai înalte culmi ale avântului omenesc. Sala eră arhiplină; o parte din auditori, compus în mare număr de bacalaureați (ofițeri de rezervă) veniți pe câteva zile aici — luă loc afară de sală. Un potop de aplauze îl întâmpina pe conferențiar, care de abia putea străbate prin mulțime. Vorbă de politica domnilor români. Din clipă în clipă entuziasmul creștea, cu avântul de oratorie al

Șimleu, 8 August.

Teatru.

Vineri seara, la orele 8, pavilionul construit anume pentru sărbările „Astrei“, eră literalmente plin. Până în 1500 persoane. Cele 10 loji sunt decorate cu țesături și cusături trimise de d-ne'e: Veturia Budișan (Poa), Ana Micu (Odorhei), Veronica Pap (Babșa), Aloisia Bruchental (Bicaz), Lucreția Cosma n. Sima (Sîg), A oia Cocian (Domnii), Aurelia Deac (Bicaz), Livia dr. Gyúrkó (Jibou), Alexandru D. Pop (Jibou), Ana Man n. Pogăciaș (Șoimuș), — domnișoarele: Leontina Cherebețiu (Stărciu), Cornelia Maniu (Șimleu), Terica Pop de Băsești (Oarța), Elena Stanciu (Botiz).

S'a jucat „Moise Păcuraru“, piesă țărănească în 4 acte și un tablou, de dr. Dionisie Stoica.

Notez aici numai că succesul a fost la culme. Atât autorul, cât și artistul nostru de frumos viț r: dl A. P. Bănuțiu, au fost aclamați cu frenesie și chemați la rampă de repetiție ori. Aprecierea vom face într'un număr viitor.

Pânzele și decorațiile pe scenă, inscripțiile și tablourile bărbaților sălăgieni binemeritați sunt opera dlui Const. Petride, pictor academic român.

După teatru lumea și-a petrecut până târziu, ascultând doinele lui Brașoveanu.

Ziua a treia.

Sâmbătă 8 August n.

Sedința a doua.

Incepe la orele 10 în biserică. E bine cercetată. La masa prezidială cei de ieri. Dl Bărseanu propune ca sedința să și dea expresie durerii pentru cei decedați dintre membrii „Astrei“ până de prezent, prin sculare în picioare. Secretarul citește numele lor. Se intră apoi în ordinea de zi.

Punct 1. Rapoartele comisiunilor.

Referențial comisiunii pentru cenzurarea raportului general, dl Dr. C. Popescu, propune să se primească în general. În special comisiunea are următoarele observări: a) revista „Transilvania“ să apară de 6 ori pe an, conținând tratate literare și științifice, iar partea oficială numai extrase din conclusele mai însemnate; b) să se angajeze un agronom care să stea în serviciul „Asociațiunii“ la toate acțiunile merite de a mari puterea de producțiune a agricultorilor noștri; c) să se publice un premiu pentru cel mai bun „Abcedar“ scris pe seama analfabeților adulți; d) propunerea dlui Fabian, profesor la liceul din Beiuș, să se dea spre studiere comitetului central; e) despărțămintele „Asociațiunii“ să se aron-

vorbitorului... Căci nu se mărginea la fapte cronologice, în constatăriile sale cuprindeă atâtea momente din moravurile zilelor de azi...

Nu poate să-mi scape din vedere cursul de o deosebită importanță al dlui V. Bogrea, un curs mult gustat, tractând în legătură cu literaturile lumesti comparate chestii de pe toate terenele culturii. Intr'o limbă dulceagă, mlădioasă și bogată se analizează și se critică, se definesc și se cern opere, se apreciază scriitorii și curente. Multele anecdote cu cari își întrețese predarea fac foarte plăcute și atrăgătoare cursurile sale înaintea ascultătorilor în parte însemnată de gen feminin.

— În răspunsul său dat la calda mulțumită care i-s'a adresat în seara de despărțire, pentru învățăturile frumoase și folositoare pe cari ni-le-a dat cu privire la istoria bisericii noastre și ce o mulțumită la albumul subscris de auditor, ce i-s'a întins atunci, de dl N. Dobrescu zice cam următoarele: Ceeace am făcut, am făcut la îndemnul conștiinței mele și a datorității ce am față de neamul meu, deci nu mie, care am făcut atât de puțin, nu mie mi-se cuvine aceasta recunoștință, ci a celui astru dintre noi căruia eu sunt un simplu „satelit“.

Așa se pregătește viitorul unui neam.

Al tău prietin:

P. Iazmin.

deze după un plan alcătuit pe baza tabloului de activitate al singuraticelor despărțăminte, astfel ca pretutindeni să se poată desvolta o muncă mai intensivă; pentru fiecare despărțământ să se vină 25 comune; f) în despărțămintele neactive să se trimită din centru bărbați pricepuți (secr. adm. sau altul), cari să dea îndrumările necesare; g) să se trimită din centru cărți, mai ales în despărțămintele neactive; să se înființeze în toate despărțămintele câte 20 de biblioteci.

Referențial comisiunii cenzurătoare mai relevă următoarele:

a.) Creșterea numărului prelegerilor e o împrejurare îmbucurătoare, să se sprijinească înteiț și pe mai departe activitatea în aceasta direcție.

b.) Opera dlor Silv. Moldovan și N. Togan „Dicționarul numirilor de localități cu populațiune română de pe teritoriul statului ungar“, e o lucrare de mare preț și se reclamă editarea ei cât mai grabnică.

c.) activitatea secțiunii literare privitoare la adunarea și prelucrarea materialului necesar pentru „Biblioteca populară“ e laudabilă.

d.) Școala civilă de fete a „Asociațiunii“ realizează an de an progrese frumoase.

e.) Muzeul „Asociațiunii“ trebuie îmbogățit prin obiecte potrivite. Pentru o mai bună îngrijire a Muzeului să se anganjeze, eventual unul dintre profesorii mai pricepuți dela Sibiu, care să fie custodele lui. Acesta să adune obiecte de preț pentru trecutul neamului nostru.

f.) Propunerea dlui Lazar Popovici, referitoare la mijloacele de popularizare a „Asociațiunii“, să se dea spre studiere comitetului central.

Comisia cenzurătoare propune apoi să se dea absolutor comitetului central.

Președintele, dl A. Bărseanu, pune la discuție singuraticele chestiuni.

Se primește propunerea, ca revista „Transilvania“ să se scoată de 6-ori pe an, după ce dl Em. Ungurean Timișoara, își exprimă dorința ca pe viitor revista să apară regulat, nu ca în trecut.

Broșura despre „Asociațiune.“ Dl V. Babi, contabil în Oradea-Mare, propune ca broșura să se scrie pe înțelegerea poporului, tot astfel și broșurile bibliotecii populare. Dl Partenie Cosma, spune că partea a doua a propunerii dlui Babi e de prisos, căci ea se cuprinde și de altfel în raportul secțiunii literare redactat de dl Goga. Dl Grațian Fronta, propune popularizarea „Asociațiunii“ prin însoțiri economice organizate din centru. Președintele îl lămurește că s'a abătut dela obiect. Punându se la vot propunerea dlui Babi, adunarea hotărăște ca broșura despre „Asociațiune“ să se prelucere pe înțelegerea poporului.

Propunerea referitoare la angajare unui agronom se primește fără discuție.

La chestia abcedarului pentru adulți vorbește preotul N. Muntean. Propune, ca în legătură cu prelecțiunile ce se vor ținea cu analfabeții, să se facă și plivirea limbii. Dl V. Babi spune c'ar fi de folos să se lucreze în privința aceasta împreună cu reuniunile învățătoresci. Se primește propunerea comisiunii, lăsându se la chibzuiala comitetului central rezolvirea potrivită a acestei probleme.

La propunerea referitoare la divizarea despărțămintelor vorbesc dnii: Gheorge Pop de Băsești, Gavril Alauș inv. V. Păcăș preot, Ștefanica profesor. Se primește propunerea comisiunii.

„Biblioteca populară“ stârnește o discuție vie. Dl Em. Ungurean propune ca comitetul central să înființeze biblioteci în despărțămintele neactive. Iși motivează clar și pe larg propunerea. Pentru răspândirea gustului de citit e cel mai potrivit mijloc acesta.

Dl Tăslăuanu, secr. adm. sprijinește propunerea comitetului. Mai vorbesc dnii: Babiș inv., Păcăș preot, P. Cipău contabil și alții.

Se primește propunerea d-lui Ungureanu. Propunerile privitoare la prelegerile populare, activitatea secțiunilor, școala de fete și muzeul „Asociațiunii“, se primesc fără discuție, — tot astfel și prop. comisiunii de a se da scrisoarea d-lui L. Popovici spre studiere comitetului central.

Toate damele se facideal de frumoase prin efectul bun al

CREMEI MAKOI-IDEAL

care adeverește nenumăratele crori de mulțumită.

Face să dispară roșăța feței, piștrulle, petele de ficat și toate necurățeniile pielii.

Prin folosirea cremei Ideal ajungem să avem o față curată, fragedă, catifelată și fină! De aceea vă rugăm ca la comandă să ne scrieți precis dacă fața e grasă sau uscată.

Secapătă numai la însuși fabricantul:

KUDAR LAJOS Szent László, gyógyszerész — Makó Ujváros —

— 1 borcan de cremă Ideal 1 cor. —
Pudra Ideal 1 cor. Săpun Ideal 70 fl.

Comandele prin postă se satisfac repede și punctual.

Preparatele medicale și chimice au fost premiate la expoziția biologică internațională din 1879 cu medalia de aur, cu crucea de metal franceză și cu diploma de distincție.

Președintele mulțumește comisiunii pentru conștiențiositatea cu care a examinat raportul general al comitetului.

Urmează raportul comisiunii exmise pentru cenșurarea socotelilor anului 1907 și a proiectului de budget pe a. 1909, cetit de referentul ei, dl C. Căciulă, contabil. Averea totală administrată de „Asociațiune” cu sfârșitul anului trecut a fost 896 mii 899 cor., prezentând o creștere de 14 mii 688 cor. față cu anul 1906. Comisia are propunerea specială ca să se impartă reuniunilor femeiești ajutoare pentru promovarea industriei de casă. In scopul acesta se preliminează cu 1000 cor. mai mult in budgetul pe 1909.

Se primește.

Urmează raportul comisiunii pentru înscrierea de membrii noi. Referent dl dr. Victor Deleu. S'au înscris 2 membrii pe viață și 25 ordinari. Se administrează comitetului in legătură cu taxele de membrii și fondul de 153 cor., numit „colecta creștarului”, făcută in decurs de vre-o câțiva ani de dl dr. Dionisie Stoica. Referentul mai predă o colecție de monete vechi, donate „Asociațiunii” de dl Andrei Cosma, directorul „Silvaniei”. Se primesc cu mulțumită.

Punctul II și III: Fixarea locului pentru adunarea generală din 1909 și dispozițiuni pentru verificarea pocesului verbal — se lasă in sarcina comitetului.

Se citește apoi telegramele de felicitare sosite de pretutindeni. Au salutad adunarea generală despărțămintele Blaj, Brașov și Năsăud, precum și o mulțime de fruntași din toate părțile. Un moment de înflăcărare i-a cauzat adunării scrisoarea cunoscutului filolog și mare filo-român Ioan Urban Jarnik, profesor la universitatea din Praga. Intr'o românească limpede savantul profesor scrie șire tremurate de o vie simpatie, încheiând cu un vers ocazional făcut de el, și dedicat românilor. Scrisoarea a fost primită cu entuziasme și îndelungi urale. Dl președinte, Bârseanu, care va avea să plece in curând la Carlsbad, este rugat să ducă in persoană mulțumirile Asociațiunii pentru aceasta scrisoare.

De încheiere președintele, dl Bârseanu, relevă participarea in număr frumos a cărturarimii, a jăranilor și a damelor. Laudă expoziția etnografică organizată de reuniunea femeilor române din Hunedoara. Mulțumește apoi de primirea călduroasă ce i-au făcut-o „Asociațiunii” bravii și entuziasții Sălăjenii.

Răspunde părintele vicar Alimpiu Barbolovici cu glasul tremurat de emoțiune.

Sedința s'a încheiat la orele 12.

Schița monografică a Sălajului.

O contribuție reală la munca desfășurată de „Asociațiune”. Se extinde pe 326 pag., având 83 fotografii și o mapă românească a comitatului. Intențiunea autorilor: dnii dr. D. Stoica și Ioan P. Lazar, a fost să dea un tablou cultural și economic al românilor din Sălaj. Iată unele date statistice interesante ce ni-se dau in monografie:

Starea materială a poporului român sălăjan este in genere mulțumitoare. Din peste 660 mii jugăre catastrale ale comitatului românii posed 47% adică aproape 280 mii. Numărul proprietarilor de pământ e 20 mii 850. Starea culturală este inferică, căci din 133 mii 572 suflete, știutori de carte abia sunt 25 mii 515. R. mâinii fac peste 66% procente din populația comitatului. Biserici sunt in întreg Sălajul 201, de fiecare 634 suflete câte una. Școale sunt 179 cu 167 învățatori. Case românești se găseșc in tot Sălajul 25 mii 424, venindu se astfel câte 5 suflete de fiecare. Alegătorii pentru cameră (dietă) sunt 8% adică 10 mii 577. Acestea sunt cele mai noi date statistice, adunate de autorii »Schiței monografice a Sălajului». In broșura aceasta se vorbește pe larg despre trecutul și prezentul poporului român sălăjan.

Ea a fost oferită omagiu »Asociațiunii» in I sedință generală.

Expoziția etnografică.

S'a aranjat in sala de gimnastică a liceului rom. cat. Cuprinde abia o parte din sală, căci sunt expuse numai obiectele »Reuniunii femeilor române din com. Hunedoara”, lucrate in atelierul ei din Orăștie. Expoziția deși mică e bine și cu gust îngrijită. Meritul revine d-nei Elena dr. Hossu Longin, prezidenta reuniunii și d-șoarei Tiberia Barcian, conducătoarea atelierului. S'au expus haine preoțești, ornate bisericesti, țesături

și tot felul de cusături românești, cari toate prezintă intr'o lumină simpatică hărnicia și priceperea cu care se lucrează in atelierul din Orăștie. Reuniunea e vrednică de sprijinire din partea »Asociațiunii”.

Pe pereții salei e o galerie de portrete a bărbaților cu merite in trecutul Sălajului. Alături de episcopii Gregoriu Maior, Ioan A. Alexi și Ignatie Darabanț, e marele Simeon Bărnuțiu, Gregoriu Filip, dr. Ion Nichita. Vasile Marinecaș, Teodor Szilágyi, Demetriu Suciu, Ioan Gallianu, Teodor Indre, Gregoriu Pop, dr. Ioan Maniu, Florian Mărcuș și Alexandru Pop. Portretele sunt pictate de dl Const. Petride, pictor academic român, in Jibou.

Concertul.

Sâmbătă seara pavilionul din grădina Bathori e iarăși arhiplin. Lojele tixite. Concertul începe cântecele »Hora” de G. Dima și »Răsunetul Ardealului” de I. Vidu, executate de corul clericilor din Gherla și al casinei române din Șimleu sub conducerea dlni George Groza, absolvent de teologie. Corul s'a dovedit bine instruit.

D-șoara Lucia Lazar, o ființă delicioasă, a cântat la pian »Olteanca”, capriciu, de Iacob Mureșanu. Frumoasa compoziție a măestrului a răsărit cu toată bogăția ei de motive dutoase, românești, vrăjită din clapele pianului de degetele d-șoarei Lazar. A fost mult aplaudată.

In vremea aceasta, afară in noapte, un vârtej de nori frământa văzduhul și coperișul pavilionului răsuna de plesnetul picurilor de ploaie. Aceste aplauze avansate nu i-au fost spre mângâiere dlni dr. Justin Cl. Juga, care urma cu punctul: Ch. Beriot »Șcenă de balet”, fantazie. Sunetele vioarei sale au fost absorbite cu desăvârșire de ropotul de pe coperiș. Astfel forța majoră i-a furat publicului plăcerea de a asculta pe acest violonist de forță.

In răstimp furtuna se deslănțui-se afară cu o putere violentă, conțevind abia după epuisarea punctelor de program.

Astfel publicul n'a putut să-și facă o impresie clară nici despre ta entul dlni Ștefan Mărcuș, elev al conservatorului din Budapesta. A cântat romanța din opera »Aida” de Verdi și doina »Cine m'aude cântând” de T. Brediceanu. A fost aplaudat cu frenesie. Dl Mărcuș are un tenor de-un timbru plăcut și amplu. O școală bună va cisela și asperitățile de mlădiere. Aplauzele călduroase ale publicului românesc nădăjdum a-l fi dumirit de rătăcirea de până acuma. In slujba artei românești il privim cu simpatie.

Concertul a culminat in punctul din urmă: »Constantin Brancoveanu” admirabila baladă a dlni Iacob Mureșianu. A fost cântată de corul teologilor din Gherla și al casinei din Șimleu. Soliștii: dl Ștefan Mărcuș tenor, dl Eugen Pop bariton, dl Pompeiu Vlăduț bas. A dirijat însuși măestrul. Ropotul aplauzelor a covârșit mânia vijeliei de afară. Măestrul a fost toată seara obiectul simpatiei generale.

A urmat dansul și-un elan de veselie până in ziua albă. Cadriul a fost jucat de sute de părechi.

*

După cum v'am raportat telegrafic, pelerinajul la mormântul lui Simeon Bărnuțiu, parte din pricina vremii nefavorabile, parte din motive de precauțiune, s'a amănat pe timp nehotărit.

Ziua de Duminecă astfel a rămas să fie zi de recreere. Rând pe rând au început să se răsălească lumea. Trenurile și trăsurile duceau in toate părțile societăți vesele. Avântata prăznuire dela Șimleu a aruncat valuri largi de căldură sufletească până departe in ținuturile românești. Sălăjenii au dat o pildă frumoasă de virtute străveche românească prin felul cum au primit și îngăzduit pe frații lor.

Din România.

Sănătatea M. Sale Regelui. Un comunicat oficios aduce următoarea știre îmbucurătoare:

Suntem autorizați a desmînți in mod formal svonul înregistrat de câteva ziare din capitală și reproduș in presa vieneză, cu privire la știrile alarmante despre sănătatea M. S. Regelui.

Majestatea Sa, care fusese puțin indispus, și-a reluat cursul ocupațiunilor precum și preumblările Sale zilnice și va inspecta mâine batalionul de vânători din Sinaia.

Ofițeri austriaci în Sinaia. Ieri a avut loc un dejun la Castelul Peleş in onoarea delegațiunii de ofițeri venită din Transilvania. Regele a binevoit a se întreține îndelung cu membrii acestei delegațiuni, compusă din feldmareșalii Von Vajana și Lahousen, general Șandru și Gaudernack, colonelii Von Harsetzki, Szontagh Weiber și locotenentul Veder.

Adunarea învățătorilor rom. din comitatul Aradului.

— Raport special. —

Radna, 9 August.

Învățătorii români din tot comitatul Aradului, din șapte protopopiate s'au adunad azi aici in acest orășel românesc pentru a ține adunarea obișnuită a reuniunii lor.

Peste 200 de dascăli români sunt strânși pentru a să consfătui asupra intereselor lor mai ales morale. Acest mare număr de oaspeți români a dat orășelului un aspect și mai românesc decât de obicei și pretutindeni să auzea vorbă românească.

Am constatat cu ocazia discuțiilor publice cât și particulare cu multă plăcere că între dascăli comitatului nostru stăpânește un spirit foarte românesc. Acesta este de-altcum un fapt natural. Căci este firesc, ca învățătorii unui ținut atât de românesc și de naționalist prin trecutul și prezentul său, să resfrângă locul și mediul căruia aparțin. In comparație cu reuniunile învecinate, cea din părțile Timișorii și a Caransebeșului, putem afirma fără șovăială că învățătorii comitatului nostru sunt mult superiori in privința naționalismului, atât prin sentimente cât și prin limba relativ mai curată și mai vânoasă ce să vorbește aici.

Dar nici in privința nivelului intelectual învățătorii noștri nu sunt mai prejos. Discuțiile lor au fost la un nivel surprinzător de ridicat. Cu liniște, demnitate și pricepere ei au desbătut chestiunile puse la ordinea zilei și ici-colea câte un orator își îmbrăca ideile intr'o formă mai curgătoare și mai elegantă care-ți făcea o plăcere deosebită.

Dorim dascălilor noștri ca ei să se inspire și acasă la ei de acelaș duh românesc pe care l-au dovedit la adunare și atunci ei vor putea fi siguri de încrederea și recunoștința noastră.

Iată raportul nostru amănunțit asupra conferențelor.

Serbările s'au început prin serviciul divin in biserica din Radna, la care au participat și învățătorii. Biserica a fost tixită de public. Inafară de învățători erau dd. Vasilie Goldiș cu Doamna, Dr. Vasilie Avramescu cu Doamna, Sever Bocu cu Doamna, Gheorghe Purcariu asesor Conzistorial, Dr. Robu cu Doamna, Dr. G. Cosma etc. Serviciul a fost celebrat de protopopul P. Givulescu asistat de preoții Micloși (Radna) și Iosif Vuculescu (Șimoș).

Sedința I.

La ora 10 și 1/2 președintele Iosif Moldovan ocupă locul prezidial. La dreapta sa iau loc protopopul P. Givulescu, in calitate de comisar consistorial, lângă dânsul, deputatul Vasile Goldiș, la stânga secretarul reuniunii Dimitrie Popovici și întreg comitetul reuniunii.

Președintele deschide ședința, rostind discursul de mai la vale, care s'a remarcat prin tonul său demn și energic:

*Onorată adun. generală!
Domnilor protectori și fraților învățători!*

Poate niciodată poporul românesc n'a ținut cu atâta tărie la școala și dascălii săi confesionali ca'n ziua de azi, când își vede periclitată cele mai scumpe tezaure limba și credința și când se vede atacat în cele mai sfinte drepturi omenești. Toată privirea este îndreptată asupra noastră fraților învățători și tot pasul nostru este urmărit de cece așteaptă mântuirea dela noi.

Suntem popor băstinaș. Aici neam format din popoare antice și cu trecut istoric. Credința și dragostea noastră a împrumutat-o și altor popoare rânduite de soarte de a trăi cu noi pe aceste locuri, cu cari am petrecut în pace și bună înțelegere, formând împreună cu ele temelii scumpei noastre patrii, pe care întodeauna am apărut o cu viața și sângele nostru.

Și dacă astăzi suntem mahniiți și înfiorați, dacă suntem nemulțumiți și îngrijiți de soarta și viitorul nostru, cauza este: sarcinile insuportabile puse pe umerii învățătorilor și teama că ei în fața datoriilor lor sporite față de stat, nu vor putea satisface și așteptările noastre în ceea ce privește cultivarea virtuților strămoșești.

Nu mai școala confesională și învățătorii săi pot desvolta și cultiva în armonie iubirea de neam și patrie, aceste două calități absolut indispensabile pentru adevăratul patriot numai școala confesională și învățătorii săi pot împărtăși în mod natural și cu rezultat elementele culturii generale fiilor noștri, spre ai face membrii morali, credincioși și folositori bisericii neamului și patriei: și aceasta este cauza pentru care ține poporul cu nostru atâta sfîntenie la școala și dascălul său confesional, și pentru cari jertfe tot avutul său și cea mai mică comună.

Și în fața situațiunii, după ce poporul, biserica cea vie, și-a făcut și își va face datoria, în ceea ce privește jertfa materială pentru susținerea școlii confesionale nici noi nu putem stă cu mâinile în sin, cu atât mai vârtos, că mântuirea sa o așteaptă dela noi fraților învățători. *Dela interesul și devotamentul nostru depinde existența cinstei și însămulțarea școlii confesionale în viitor dela interesul și voința noastră depinde soarta și viitorul poporului.*

Dar să nu desperăm. Dascălul conștientos în todeauna și între orice împrejurări a știut și va ști să-și împlinească datoriile față de biserică, națiune și patrie.

Să nu desperăm, ci se grăbim pașii noștri în ceea ce privește împlinirea datoriilor ajutorându-ne împrumutat unindu-ne puterile în această reuniune astăzi încă modestă, dar pe care cu voință tare o putem ridica la o stare bună și înfloritoare care să ne fie scut și apărare în timpuri de ispită.

Dl. Ioan Vancu propune ca discursul să fie trecut la procesul verbal. Adunarea primește.

Președintele I. Moldovan, spune că a primit tocmai vestea, că unul dintre cei mai vrednici archirei ai bisericii noastre, episcopul Nicolae Popa, a încetat dintre cei vii.

Adunarea la propunerea d-sale își dă expresie condolențelor prin sculare.

Secretarul citește actul prin care P. S. Sa Episcopul I. Papp își trimete un delegat al său în persoana protopopului P. Givulescu.

D-nii Mihai Crăciun și Ioan Caba sunt delegați din partea Reuniunii din Caransebeș. Într-o scrisoare entusiastă, președintele reuniunii bănațene, I. Vuia, spune că dânsi se reprezintă în adunare prin o delegație în frunte cu d-l V. Bogoi.

Președintele salută apoi, intiu pe delegatul P. S. Sale, apoi pe delegații Reuniunilor pe deputatul Vasile Goldiș (ovații entusiaste, pe vrednici stegari dela înființarea reuniunii până în ziua de azi, învățătorii Ioan Tuducescu, Dimitrie Roman, Moise Avramescu și Blaj Codrean, pe reprezentatul presei și pe publicul care a onorat cu prezența la adunare.

Delegatul episcopesc dl Procopiu Givulescu, mulțamește spune că a fost trimis de consistor ca să-l reprezinte și constată cu plăcere că învățătorii își fac datoria de apostoli ai națiunii în ciuda grelelor împrejurări în care se află școala. Salută pe învățătorii în protopopiatul său spunându-le un bine a-ți venit.

Salută apoi în cuvinte calde delegații reuniunii dnii Ioan Crăciun (Ceransebeș) și Vasile Bogoiu (Timișoara).

La propunerea președintelui Iosif Moldovan se trimite o depeșă de aderenți P. S. Sale Episcopului.

Președintele Moldovan dă cetire apoi membrilor noi înscrși, ș. a. Membrii fondatori: Dl Vasile Goldiș, secretar consistorial și deputat, dna Elena Goldiș, dl Sever Bocu, redactor la »Tribuna«, dna Maria Purcar, dl dr. Vasile Avramescu, avocat în Radna și Dimitrie Maci și o mulțime de membri ajutători.

Se aleg apoi comisiunile. În comisiunea pentru cenzurarea raportului general: dnii G. Roșu, P. Binciciu, I. Cristea și M. Dragoș; în comisiunea de scrutiniu: dnii D. Olar, I. Marta, T. Givulescu; în comisiunea bibliotecară: P. Perva, N. Păsulă și E. Mugur; în comisiunea pentru înscrierea de membri noi: dnii Dimitrie Roman, Blaj Codrean și T. Givulescu.

A urmat apoi o disertațiune interesantă a dlui Iosif Stanca învățător în Roșia. Dsa a arătat într-o formă narativă, foarte atrăgătoare principiile educațiunii moderne aplicate la viața unei familii de boer.

Lucrarea a fost prilejul unor interesante discuții critice. Nu insistăm asupra lor, relevăm însă cu plăcere nivelul ridicat la care s'a ținut discuția și care ni a înfățișat progresul ce îl fac învățătorii noștri în înlesnirea și eleganța formei în care își îmbrăcau ideile.

Ședința s'a ridicat la 1 oră.

Banchetul.

La orele 12 conferința a fost întreruptă și învățătorii s'au dus la restaurantul Faller, unde s'a luat masa comună. A fost un tablou impunător de a vedea la cinci mese lungi înșirați vre-o 250 de meseri în cea mai bună ordine. Prânzul a decurs liniștit și demn. Un taraf de lăutari a desfătat pe meseri cu arii românești.

Seria toasturilor a fost lungă dar de cele mai multe ori interesantă. S'a observat că bunul obicei românesc al discursurilor interminabile și pline de fraze scade tot mai mult. Aproape toți oratorii au arătat mult bun simț în privința cantitativă și calitativă.

Președintele Iosif Moldovan (Arad) închină pentru Maiestatea Sa împăratul. Sala se ridică în picioare și entuziaste strigăte de »Trăiască!« răspund președintelui. Ar fi fost însă firesc să se dea expresie acestor sentimente de lealitate și prin obișnuitul imn împărațesc »Doamne ține«, căci ar fi greșit să părăsim sub imperiul teroarei șoviniste acest obicei.

Au mai toastat învățătorul Popovici (Cuvin) pentru P. S. Sa episcopul Aradului I. I. Papp (Trăiască!), Vidu (Hălmaș) pentru reprezentanții reuniunilor de învățători învecinate.

Părintele protopop P. Givulescu toastează cu multă căldură pentru președintele I. Moldovan Să cântă »La mulți ani«. Învățătorul Roșu (Buteni) spune că în timpurile critice pentru școală ce străbatem, nu ne lipsesc nici apărători călduroși dintre cari unul, dl Goldiș, să află printre noi. (Puternice strigăte »Să trăiască!«) Domnul Vasile Goldiș însuflește și mișcă sala cu un discurs rostit în amintirea lui Simion Bărnuțiu.

Depart de aceste plaiuri — zice dsa — tocmai azi să serbează amintirea unui fiu de dascăl sărac din Bocșa-Română peste al cărui mormânt începuse să crească iarba uitării. Acest fiu de dascăl a fost mândria neamului nostru, atletul naționalismului românesc cum a spus un scriitor. Schițează viața lui Bărnuțiu apoi spune: A venit anul 1848 când, Simeon Bărnuțiu a rostit aceia cuvântare fenomenală, care rămâne în veci ca pilda unei cuvântări rostite nu din inima unui om numai, ci din inima unui popor întreg.

Cuvine se deci azi, când ne adunăm în numele culturii românești să ne amintim de serbarea care se ține azi acolo, unde Mihai Vodă-Viteazul a nimicit hordele ce i-s'au pus în cale (Aplauze). Am fost acum câțiva ani la mormântul lui și am citit pe piatră în latinește cuvintele: Poporului românesc nu uită nici binele, dar nici răul ce i-să face (Apl.)

Bărnuțiu a zis că libertate fără naționalitate este moartea pentru noi. Nici noi nu voim să trăim decât numai cât timp vom trăi ca popor românesc, ori nu vom mai trăi de loc. (Strigăte Așa-i Trăiască!) Am fost poftit să rostesc discursul de comemorare la mormântul lui Bărnuțiu, dar am

răspuns că nu pot să lipsesc în aceeași zi la adunarea dascălilor noștri tocmai în acel loc dela care am primit însărcinarea onorabilă și plină de încredere de al reprezintă în luptele noastre politice. (Aplauze puternice și nesfârșite).

Masa întreagă să ridică și cântă însuflețită »Deșteaptă-te române!«

Vorbesc încă dnii I. Caba (Curte) și D. Vancu (Măgherat), pentru presa noastră dnul Sever Bocu, reprezentantul »Tribunei« îi mulțamește pentru elogi. Spune că nivelul ridicat al dascălilor, la cari a azistat au dovedit că învățătorii din comitatul acesta sunt superiori chiar celor din ținuturile învecinate. Ca mai mare virtute și cel mai mare merit a Dvoastre este naționalismul Dv. și câtă vreme va veți călăuzi de aceste idei nu ne temem de potrivnici, căci ei vor avea să asalteze și să învingă totdeauna o piedică mare: tenacitatea Dvoastră (Strigăte însuflețite: Trăiască!)

Să dă citire unei te egrame prin care P. S. S. episcopul Aradului salută adunarea.

Dintre ceilalți oratori remarcăm discursul atât de simpatic al dlui dr. Gavril Cosma avocat (Beiuș) pentru doamne.

O impresie foarte bună a făcut absolventul de teologie N. Vulpe (învățător în Feniac), care citează pe dnul Nicolae Iorga (puternice aplauze) spunând cu dînsul că dacă cineva s'a instrăinat în limbă și obiceiuri acela să se întoarcă la popor, depozitul lor cel mai curat.

Dnul președinte încheie rândul toasturilor ridicând paharul pentru organizatorii serbării, dnii protopop Givulescu și învățător Traian Givulescu și mai ales pentru dnii Roman învățător în pensiune.

Masa să ridică la orele 3 și jumătate.

Ședința II.

S'a deschis tot în biserică la 4 ore și a ținut până seara. Aceasta ședință a fost pur pedagogică, întrucât s'a ocupat numai cu conferințe speciale didactice, precum:

1. »Metodul direct la propunerea limbii maghiare«, tratat de dl Dimitrie Boar, învățător în Nădab;

2. »Educațiune și nu instrucțiune«, disertație de dl T. Givulescu, învățător în Pauliș și

3. »Influența educațiunii pentru deșteptarea și formarea caracterului moral«, disertație de dl Dimitrie Olar, învățător în Covăsinț.

Toate trei conferințele au fost lucrate cu deosebită sârguință și pricepere, și au și fost discutate cu toată obiectivitatea și primite cu plăcere.

Fiind timpul înaintat, punctul 4, pus în program pentru aceasta ședință, se amână pe a doua zi.

Ședința III.

Radna, Luni 10 August.

S'a deschis prin prezidentul Iosif Moldovan dimineața la 8^{1/2} ore.

S'au continuat disertațiunile precum urmează:

1. »Pareri despre educațiune«, greșeli ce se fac în practica ei și îndreptarea lor. Citește dibaciul învățător P. F. Dârlea din Păncota;

2. »Vocațiune și diligență, speculă și trândăvie« conferențiar dl Ioan Roșu, învățător în Buteni.

Preste tot disertațiunile au fost viu discutate și cu pricepere comentate, ceea ce dovedește că învățătorii noștri își pricep chemarea și se ocupă cu toată seriozitatea de educațiunea poporului în toate ramurile sale.

Unele din frumoasele lucrări prezentate și susținute cu vrednicie în această adunare, pentru care fiecare învățător, să și poată formula o idee adevărată despre materialul tratat, sau trecut la secțiunile tractuale ca să se citească din nou și să se studieze amănunțit.

Isprăvindu-se partea didactică s'a trecut la continuarea celorlalte afaceri în program. S'a urmat cu rapoartele comisiunilor exmise din ședința I.

1. Referează comisia pentru înscrierea de membrii noi, prin raportorul ei B. Codrean. Se constată că s'au înscris membrii: Dr. Atanasiu Brădean, medic cerc. (Maria-Radna); dr. Ioan Ursu, avocat (M.-Radna); Alexandru Teaha, preot, membrii fondatori; Ioan Tuducescu, inv. pens. (L'pova); Demetriu Roman, inv. pens. (Maria-Radna); dr. Gavril Cosma, avocat (Beiuș); Alexandru Ardelean, mare proprietar (Beiuș); și Iosif Vuculescu, preot (Șoimoș) membrii ajutători. Toți au fost aclamați cu entuziasm.

2. Comisia pentru examinarea conspectului bibliotecii, prin raportoara doamna Elena Murgu arată, că reuniunea inv. dispune în biblioteca sa de 1111 opere în 1261 volume.

8. Din referatul comisiei de casă se arată că averea reuniunii să compune din 5835 coroane 78 fileri.

Condolențele reuniunii pentru moartea episcopului Popea.

Trecându-se și peste aceste puncte de administrație prezidentul propune trimiterea unei telegramme de condolență către Ven Consistor din Caransebeș din incidentul trecerii din viața aceasta a P. S. Sale dlui episcop Nicolae Popea. Intreaga adunare să ridică în semn de doliu în picurare și adoptă unanim propunerea președintelui.

Adunarea generală viitoare se va ține — la invitarea membrului Mihai Dragoș în frunțașă comună românească Curtici. Terminul îl va hotărî comitetul reuniunii în înțelegere cu frații Curt ceni.

Programul fiind isprăvit prezidentul Iosif Moldovan declară încheiată a XVIII adunare generală, că una dintre cele mai rodnice. Puternice strigăte de »Să trăiască« primesc cuvintele președintelui.

La revedere deci la anul viitor la Curtici.

Rip.

Raportul general

al Comitetului Central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« către adunarea generală, convocată în Șimleu, la 7 și 8 August n. 1908.

(Urmare).

Biblioteca Asociațiunii. Privitor la starea bibliotecii centrale a »Asociațiunii« cu sfârșitul anului 1907 ne luăm voie a prezenta următorul raport:

A) Biblioteca proprie: Conform inventarului, biblioteca centrală a »Asociațiunii« la sfârșitul anului 1907 numără 5063 opere în 6678 tomuri, 6037 broșuri și 25 harte, față cu 4949 opere în 6411 tomuri, 5078 broșuri și 24 harte dela sfârșitul anului 1906; prin urmare biblioteca s'a sporit, în cursul anului 1907, cu 114 opere în 267 tomuri, 359 broșuri și 1 hartă. În deosebi, după diferitele socțiuni biblioteca prezintă următorul tablou:

Sectia	opere în tom.	broș.	harte
I. Teologie	306	284	268
II. Filozofie	59	61	19
III. Pedagogie	117	32	123
VI. Limbă, literatură, artă	1640	1636	1599
V. Istorie și geografie . . .	678	1399	581
VI. Istoria specială a Rom.	480	488	421
VII. Științe naturale	192	442	510
VIII. Matematică și geometrie	42	46	24
IX. Medicină și igienă	263	273	148
X. Științe juridice și polit.	274	564	331
XI. Econ., industrie, com. . .	284	209	330
XII. Diverse	668	708	1674
XIII. Foi periodice	67	468	—

B) Depozitul de cărți menite spre vânzare, parte în favorul fondului al »Asociațiunii« și altele destinate a se distribui de aici gratuit, cu sfârșitul anului 1907 numără 43 publicațiuni în 3408 tomuri și 33.670 broșuri și anume:

1. Acte și date despre conferința ținută în Mercuria la 1860. Pesta, 1870. — 73 ex. à 1 cor.
2. Acte privitoare la urzirea și înființarea »Asociațiunii transilvane«. Sibiu, 1862. — 136 ex. à 1 cor.
3. Adunarea generală (II) a »Asociațiunii transilvane«, ținută la Brașov în 1862. Sibiu, 1862 — 220 ex. à 1 cor.
4. Adunarea generală (IV) a »Asociațiunii transilvane«, ținută la Hațeg în 1864. Sibiu, 1864. — 35 ex. à 1 cor.
5. Analele Societății academice române. Tom. IX. sect. I. și II. 2 vol.; Analele Academiei Române. Ser. II sect. I. Partea administrativă și debaterile. Tom. I—XXVIII (tom. IV în 2 ex.) și ser. II sect. II tom. II și III. Discursuri, memorii etc. 31 vol., din rămasul lui Iosif Vulcan; Analele Academiei Române (din rămasul lui Sim. Manguica). Ser. II sect. I. tom. III—X și XV și ser. II sect. II tom. VII—X și XV — 17 vol.
6. Analele »Asociațiunii transilvane« din 1880. Fasc. I. Sibiu, 1900. — 4 ex.

7. Bardoși D., Regulamente de serviciu, partea I. și III. Sibiu 1900. — 4 ex.
8. Bergner. R., Siebenbürgn. Eine Darstellung des Landes und der Leute. Leipzig, 1884 — 19 ex. à 8 cor.
9. Beu—Bologa—Borcia, Vasile Alexandri. Trei conferințe. Sibiu, 1905. — 24 ex.
10. Biblioteca populară a »Asociațiunii«. Nr. 3. Sibiu, 1902. — 598 ex. à 30 fil. Nr. 4 Sibiu, 1902. — 697 ex. à 20 fil. Nr. 5 Sibiu, 1903. — 707 ex. à 20 fil. Nr. 6 Sibiu 1903. — 1013 ex. à 20 fil. Nr. 7 Sibiu. 1903.—1182 ex. à 20 fil. Nr. 8 Sibiu, 1904. — 1225 ex. à 20 fil. Nr. 9. Sibiu, 1904. — 1261 ex. à 20 fil. Nr. 10. Sibiu, 1904. — 1048 ex. à 30 fil. Nr. 11 Sibiu, 1904. — 1146 ex. à 20 fil. Nr. 12 Sibiu, 1904. — 1295 ex. à 20 fil. Nr. 13. Sibiu, 1904. — 1330 ex. à 20 fil. Nr. 14. Sibiu 1904. — 1330 ex. à 20 fil. Nr. 15. Sibiu, 1904 — 1325 ex. à 20 fil. Nr. 16. Sibiu, 1904. — 745 ex. à 20 fil. Nr. 17. Sibiu, 1904. — 1146 ex. à 20 fil. Nr. 18. Sibiu 1906 (ed. II.) 2599 ex. à 10 fil. Nr. 19. Sibiu 1905. — 1505 ex. à 20 fil. Nr. 20. Sibiu, 1905. — 1471 ex. à 20 fil. Nr. 21. Sibiu, 1905. — 1121 ex. à 20 fil. Nr. 22. Sibiu, 1906. — 1289 ex. à 30 fil. Nr. 23. Sibiu, 1905. — 250 ex. à 20 fil. Nr. 24. Sibiu, 1906. — 632 ex. à 10 fil. Nr. 25. Sibiu, 1906. — 1548 ex. à 40 fil. Nr. 26. Ed. II. Sibiu 1907. — 1816 ex. à 20 fil. Nr. 27. Sibiu, 1907. — 1963 ex. à 30 fil.
11. Biblioteca despărțământului Cluj. Nr. 4. — 49 ex.
12. Catalogul bibliotecii »Asociațiunii transilvane« de Nicolae Togan. Sibiu 1895.—281 exemplare à 1 cor.
13. Cosma M.. Modele de cusături românești. Caetul II. Timișoara 4 ex.
14. Dăianu Dr. E.. Supplex libellus Valacorum 1791. Text original și traducere. Sibiu. 1901. — 28 ex.
15. Enciclopedia româă. Volumurile I.—III. — 174 vol.
16. Indice alfabetic al »Transilvaniei« pe an. I—XXV. de Nic. Togan. Sibiu 1896. — 99 exemplare.
17. Iosif, N., Viierul român. Sibiu, 1906. — 47 exemplare.
18. Lăpădatu, I. I., Probleme sociale și economice. Brașov. 1904. — 21 ex.
19. Laurian—Balcescu, Magazin istoric pentru Dacia. Tom. IV. (1 exemplar) și din tom. VII., fasc. I. (2 ex).
20. Lupaș, Dr. I., Un capitol din istoria ziaristicii românești ardene. Sibiu, 1906. — 73 ex.
21. Maior A. O., Biblioteca copiilor. Vol. I. — 52 ex.
22. Maior Dr. G., Agrologia. Brașov, 1897 — 10 ex.
23. Marcu-Roșianu, Alcoolismul. Blaj, 1907 — 30 ex.
24. Meitani, G. G. Studii asupra constituțiunii Românilor. Fasc. V. (2 ex.), VII (3 ex.), VIII (17 ex.), IX (11 ex.) X (100 ex.) XI (100 ecs.) și XII (90 ex.) — 323 broș.
25. Mocsony Al. de, Religione și știință. Sibiu, 1905. — 827 ex.
26. Monografia școlii civile de fete a »Asociațiunii transilvane«, Gherla, 1887. — 218 ex. à 2 cor.
27. Onișor Dr. V., Legiuirea țării noastre. Bistrița; 1901. — 22 ex.
28. Osvadă V. C., Legea tovârșiiilor. Orăștie, 1907. — 64 ex.
29. Osvadă V. C., Băncile populare din România. Sibiu, 1907. — 14 ex.
30. Păcățean T. V., Istoria politice. Sibiu, 1900. — 21 ex.
31. Pop C., Băncile române din Ungaria și Transilvania, Sibiu, 1905. — 23 ex.
32. Pop Reteganul, I. Povești din popor. Sibiu, 1895. — 375 ex. à 1 cor.
33. Popovici Ios., Rumänische Dialekte. I. Halle, 1905. — 5 ex.
34. Pușcariu I. cav. de, Date istorice privitoare la familiile nobile române. Vol. I. Sibiu, 1892. — 105 ex. à 4 cor. și vol. II (Sibiu, 1895. — 250 ex. à 8 cor., laolaltă vol. I și II, 10 cor.
35. Pușcariu Dr. S., Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache. I. Heidelberg, 1905 — 25 ex.
36. Rubenescu A., Povestiri. Arad, 1906 — 42 ex.
37. Scorobețiu Tr, Biserica română Sibiu, 1906. — 271 ex.
38. Togan N., Românii din Transilvania la 1733. Conscriptia episcopului I in. Klein de Sadu. Sibiu, 1898. — 9 ex. à 60 fil.
39. »Transilvania«, organul »Asociațiunii« din 1869 (47 ex.), 1870 (33 ex.), 1871 (64 ex.), 1872 (88 ex.), 1873 (64 ex.), 1874 (96 ex.), 1875 (115 ex.), 1876 (120 ex.), 1877 (98 ex.), 1878 (117 ex.), 1882 (56 ex.), 1883 (72 ex.), 1884 (65 ex.), 1885 (253 ex.), 1886 (277 ex.), 1888 (38 ex.), 1889 (73 ex.), 1890 (88 ex.), 1891 (8 ex.), 1892 (10 ex.) 1894 (65 ex.), 1895 (19 ex.), 1896 (73 ex.), 1897 (6 ex.), 1899 (14 ex.), 1900 (9 ex.), 1901 (10 ex.), 1902 (13 ex.), 1903 (22 ex.), 1904 (55 ex.), 1905 (94 ex.), și 1906 (5 ecs.), à 10 cor.
40. Tulbure Gh., In școală. Conferințe literare. Sibiu, 1906. — 11 ecs.
41. »Țara Noastră«. Revistă populară. Sibiu, 1907. — 70 ecs.
42. Vintilă G., Manual de agricultură practică Sibiu, 1873. — 2 ecs.
43. Vulcan Ios., Dimitrie Țichindeal. Discurs de recepțiune. București, 1893. — 10 ecs.

(Va urma.)

NOUȚĂȚI.

ARAD, 11 August n. 1908.

— Conferința partidului radical sârbesc.

Partidul radical sârbesc a ținut ieri la Carlovăț sub prezidenția deputatului Krosioevici o conferință. Partidul a desbătut eventualitatea că episcopul Zmeianovici nu ar fi întărit de M. Sa.

— Arestarea propagatorilor Sârbiei mari.

Am amintit în ziarul nostru de desvălrile ce le a făcut un anumit Nastici despre mișcarea de irendentism a Sârbilor pentru înființarea Sârbiei mari, constătoare din Serbia, Voivodina din Ungaria, o parte a Croației și Bosniei etc. In urma acestei trădări, guvernul unguresc primit arătările celor implicați. Au fost arestați doi frați ai deputatului croat Svetozar Pribicsevici: pe Adam, funcționar, care după tradare a cercat să se sinucidă, dar fără a să răni mortal, și pe profesorul de teologie, Valerin. Făcându-se perchiziție domiciliară, li-s'au confiscat hârțile!

Au mai fost arestați încă alți opt înși. Sunt acuzați a fi răspândit broșuri »trădătoare de patrie« și fotografii ale regelui Petru.

Despre deputatul Budisavlevici Bude să zice c'ar fi fugit în România.

— Introducerea calendarului gregorian în Rusia.

Se svonește că calendarul gregorian va fi introdus în Rusia. Academia științifică din Rusia a exmis o comisiune care să pregătească introducerea calendarului gregorian.

— Cununie. Dl Dr. Enea Andrea avocat în Nocrich anunță cununia sa cu domnișoara Septimia Vaneea de Buteasa, fiica protopopului Vancea, care se va serba în 8 Septembrie 1908 în Murăș-Oșorhei.

Felicitările noastre!

— Excursiuni școlare. Cu cheltuiala de 600 lei, 19 elevi ai liceului din Botoșani, sub conducerea dlui profesor St. Corbeanu, au vizitat în interval dela 6—22 Iulie una din cele mai frumoase regiuni locuite de români.

Trecând granița prin Burdujen, au fost. pe rând la: Suceava, Rădăuți, monastirile Putna și Sucevița, Vatra-Moldavița, Câmpulung, Iacobeni, Kirlibaba, (Gârla Babei), Vatra Dornei, Broșteni, Biczaz, monastirea Bistrița, Piatra și Bacău.

— Caz de moarte. Elisabeta Matei născută Comaniciu a încetat din viață după lungi și grele suferințe, Sâmbătă, în 8 August anul c. în al 28 lea an a etății și al 10-lea an al fericiții sale căsătorii. Rămășițele pământești ale decedatei sau depus spre vecinică odihnă Luni în 10 August a. c. la 2 ore p. m. în cimitirul bisericii gr. or. din Veneția inferioară.

— **Programa festivităților, ce vor avea loc, la 15 și 16 August c. nou 1908 din incidentul sfînjirei flamurei Reuniunii române de cântări din Timișoara-Elisabetin.**

Sâmbătă, 15 August: 1. Intimpinarea corurilor ce vor sosi în seara acestei zile între orele 7—8 la gara din Iosefin (Temesvár-Józsefvárosi állomás).

2. Incartirarea membrilor corurilor sosiți în seara acestei zile.

3. La 9 ore seara serenadă nașei flamurei. După serenadă convenire socială în ospătăria dlui Iosif Hornicsek.

1. **Duminică, 16 August:** 1. Dimineața la 6 ore concentrarea corurilor sosite de Sâmbătă în ospătăria dlui I. Hornicsek.

2. Dimineața între orele 7—8 intimpinarea corurilor, cari sosesc în această zi din provincă (la gara din Iosefin).

3. La 8^{1/2} ore dim. adunarea paranimfelor în locuința doamnei nașe a flamurei, de unde la 9 ore vor pleca în corpore la s. biserică.

4. La 9 ore serviciul divin al s. liturgii, la care va pontifica P. O. D. protoprezbiter Dr. Traian Putici asistat de mai mulți preoți. În decursul s. liturgii vor cânta alternativ mai multe coruri, conform conțelegerii dintre conducătorii corurilor.

5. După s. liturgie se va face litie la locul sfînjirei flamurei, piața crucei. Aici se va efectua sfînjirea solemnă a flamurei.

6. La ora 1 și jum. p. m. banchet la ospătăria «Erzsébet» (Novoiny). Prețul unei cuverte la banchet este de 4 cor.

7. Dela 4—8 ore p. m. continuarea baterii cuilor pe flamura în grădina ospătăriei «Erzsébet» și concert de promenadă.

8. La 8 și jum. ore seara *concert festiv* cu cooperarea tuturor corurilor și reuniunilor. Programul acestui concert se va distribui seara la casă. După concert *petrecere cu dans*.

(Nota Redacției): Din considerații deosebite pentru această harnică reuniune facem o excepție reproducând această invitație deși e tipărită la o tipografie străină, dorim însă ca o societate atât de pătrunsă de sentimente românești ca cea din Timișoara-Elisabetin să-și dovedească românismul practic, *tipărint* numai la tipografia românești.

— **Aviz.** Comitetul Reuniunii române de cântări și muzică din Lugoj anunță, că concertul anunțat pe 9 August (27 Iulie v.) din cauza reposesării P. S. S. dlui Episcop diecezan Nicolae Popea, s'a amânat pe Joi 13 August st. n. (31 Iulie v.), Lugoj, în 10 August 1908. Comitetul.

— **Atentat contra unui ministru spaniol.** În momentul în care ministrul de interne din Madrid eșia de acasă pentru a se duce la minister, un funcționar de curând congediat, a aruncat asupra ministrului o bucată de moloș, rânind pe ministru la picior. Agresorul a fost arestat. Lovitura primită de ministru nu are importanță.

— **Serodiagnostica,** adică știința care cercetează sângele omenească, a făcut progrese însemnate la congresul antropologilor germani, ținut la Frankfurt am Main, profesorul Hans Sachs a făcut o comunicare despre cercetările sale făcute împreună cu profesorul Neisser. Acesta din urmă ar fi descoperit un procedeu prin care se pot stabili deosebiri între sângele diferitelor rase. S'ar fi găsit deosebiri calitative între sângele europenilor, malaezilor și chinezilor. Serul are efectul principal asupra europenilor, la chinezi efectul e mai slab și la malaezi este și mai slab. Faptul acesta arată că sângele europenilor conține materii, care nu se află în sângele celorlalte rase.

Prin perfecționarea acestui sistem se va isbuti poate să se stabilească și deosebiri familiare și individuale.

— **Câți locuitori are Imperiul britanic?** O carte albastră apărută de curând în Londra, cuprinde următoarele date asupra imperiului britanic: Numărul locuitorilor imperiului e de 378

mil. 991.000, pe o suprafață de 11 mil. 323.000 mile pătrate, fiind 35—36 locuitori pe milă pătrată. Marea Britanie are o populație de 44 mil. 104.000 locuitori, pe o suprafață de 121.391 mile p.; India 294 mil. 317.000 locuitori pe o suprafață de 1 mil. 767.000 mile pătrate (166—167). Celelalte colonii la olaltă au o suprafață de 9 mil. 445.000 mile p.; cu o populație de 49 mil. 570.000 Orașul cel mai mare și mai populat al imperiului e Londra; urmează apoi Glasgow, Calcutta, Bombay, Liverpool, Manchester, Birmingham și Madras. Acesta din urmă are 546.000 locuitori. Comerțu exterior al Angliei e de 1526 milioane lire sterline.

Felurimi.

Cum scria marele scriitor Dostoievski. În Ianuarie 1881, când a murit acela care se numea pe sine însuși „idealist incorrigibil“, Tolstoi a scris: „N'am văzut pe omul acesta niciodată și prin urmare n'am avut nici o relație cu dânsul; totuși când a murit, am înțeles că el a fost omul care a stat mai aproape de sufletul meu, omul care mi-a fost cel mai prețios și mai de lipsă“.

În ajunul morții, i-s'a citit poetului pe moarte din Evanghelie și când cel ce citea ajunse la pasajul din capitolul al treilea din Evanghelia lui Matei, unde Ioan Botezătorul refuză la început să boteze pe Iisus, poetul ascultă cu mare băgare de seamă cuvintele Domnului: „Lăsați să fie așa, căci astfel se cuvine nonă să se îndeplinească toată dreptatea“.

Dostoievski își așintea privirile asupra soției sale, care stătea lângă patul lui și zise:

— „Înțelegi că nu se poate împiedeca ceea ce trebuie să se întâmple; asta vrea să zică cumcă eu mor“.

Marele poet învățase din copilărie ce-i sărăcia și durerea și de atunci acești tovarăși nu l-au părăsit nici odată în toată viața lui.

Împrejurările neobișnute în cari lucra el se văd deslușit în operele lui în cari multe părți ar fi putut fi și mai desăvârșite din punct de vedere artistic dacă poetul ar fi avut o viață nesbuțiată și ar fi putut să lucreze în toată liniștea sufletească.

Dar Dostoievski n'a avut vreme să-și cizeleze stilul, căci îl chinua foamea și lucrarea de pe urma căreia mănăca, trebuia să fie gata repede.

Nici în anul 1860, când a trebuit să se ducă cu soția lui în străinătate, n'a izbutit să scape din ghiarale sărăciei.

— „Cum pot să scriu dacă mi-e foame, dacă trebuie să mi amănerez și hainele numai ca să pot căpăta doi taleri de cari am nevoie pentru trimiterea unei telegrame“ — scrie el unui prieten adaogă cu mare amărăciune:

„Să-mi ia dracu foamea, că nu pot să amănerez până și îmbrăcămintea nevastei mele, cu care aceasta trebuie să învăluiească și să liniștească pe copil“.

În acele zile a scris Dostoievski celebrul lui roman „Crimă și pedeapsă“.

„Și mi-se cere mai mult simț artistic“ — spune el atunci — „o poezie mai pură decum pot scrie în anumite momente. Informează te în ce împrejurări scriu...“

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Dr. Vasile Lucaciu la Beiuș.

Deputatul cercutui Beiuș, părintele dr. Vasile Lucaciu și-a ținut darea de seamă în fața unui public numărös, în prevalență țărani. Vorbirea dlui Lucaciu a stârnit multă

însuflețire. Adunarea i-a votat recunoștință pentru activitatea parlamentară și a primit unanim o adresă, ce se va trimite camerei solicitându-se sufragiu universal. Raport amănunțit urmează.

— **Darea de samă a dlui dr. Teodor Mihali la Ieanda-mare** Președintele partidului naționalităților dl dr. Teodor Mihali, și-a ținut darea de samă Duminică în Ieanda-mare. A fost însoțit de dl dr. Alexandru Vaida. A luat parte la adunare peste o mie de alegători. S'a trimis Maieștii Sale o telegramă prin care adunarea își exprimă omagiile și recunoștința pentru grija ce o poartă popoarelor nemaghiare din patrie.

Dl Mihali a vorbit despre activitatea parlamentară a partidului naționalităților și apoi despre sufragiu universal. A luat cuvântul și dl dr. Alexandru Vaida Voevod.

I-s'a votat încredere dlui dr. T. Mihali, precum și întregului club parlamentar al naționalităților. Adunarea a rugat îndeosebi pe deputații români să lupte pentru izbândirea sufragiului universal.

Economie.

Budapesta, 7 August 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	22 50	22 32
Săcară pe Oct.	18 74	18 76
Ovăș pe Oct.	16 46	16 48
Cucuruz pe Maiu	14 52	14 54

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou	
De Tisa — — — —	22 K. 80—24 K. 50 fil.
Din comitatul Albei — — — —	22 > — — — — > — >
De Pesta — — — —	22 > 60—23 > 40 >
Bănățenesc — — — —	22 > 80—23 > 50 >
De Bacica — — — —	22 > 60—23 > 40 >
Săcară — — — —	18 > 90—19 > — >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	15 > 50—15 > 80 >
> de cvalitatea II.	15 > 10—15 > 30 >
Ovăș de > I.	16 > 60—16 > 80 >
> > II.	16 > 20—16 > 50 >
Cucuruz vechiu — — — —	> — — — — > — >
> nou — — — —	15 > 20—15 > 40 >

Posta Redacției.

Văleni. Mulțămim Petrache, trimete ne și altele mai concize despre cursurile de-acolo. Ghiță

Redactor responsabil provizor Sever Bocu.
Editor proprietar George Nichin.

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman, cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice, jumătate oră depărtare de la Viena în regiune romantică și sănătoasă.

Posta și telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien).

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

APĂ MINERALĂ PHOENIX DIN BUZIÁS

**IN PRIVINȚA EFECTULUI PENTRU BOALELE DE RINICHI ȘI BĂȘICĂ
INTRECE TOATE APELE.**

La gust e plăcută, puțin acrie, nu e feruminoasă și abundează în acid carbonic.
Apă de masă neobișnuit de răcoritoare.
Intrebuințată pentru cură de beut, pentru boale de rinichi și bășică, pentru formațiunea petrii de bășică și înisipare, pentru catarul organelor de respirație și de secrețiune s'a dovedit de un efect eminent.

PROSPECTE trimite gratuit administrația izvorului:

Direcțiunea stațiunii balneare Muschong — în Buziás.

Reclama e sufletul comerțului.

Gratis! trimite oricui cine se adresează la mine, catalogul de peturi care a apărut de curând despre

Gratis! ciasornice de prima calitate și bijuterii, ciasornice bine regulate remon-toir cu 5 conoane 60 fil., un ciasoric de trezit perfect cu 2 cor. 90 fil.

Cadouri mari de sărbători!
Győző Brucker Nándor és Társa
măestru de ciasornice.

G Y Ö R 75.

Anunț.

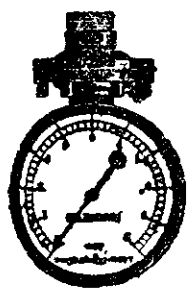
In cancelaria notarială din Ciuci (com. Aradului), poate ocupa postul de scriitor un tinăr cu praxă bună, începând din 1 Septembrie a. c. st. n., pe lângă salar anual de 800 cor. cuartir, încălzit și luminat, de după sirguință va avea parte și din venite. Doritorii de a ocupa acest post stabil sunt rugați să se prezinte în persoană. Preferiți vor fi cei cu calificațiunea recerută.

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate.

Doczi Pál

atelier pentru repararea instr. tehnice.
Szeged, Takaréktár-u. 8., Bitó-ház.

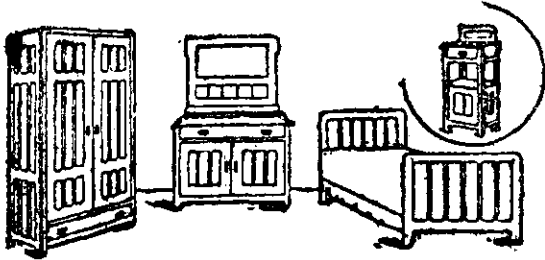

Reparațiuni de biciclete, mașini de cusut mașini de scris, măsurătoare de spirt, instrumente pentru ingineri, instrumente pentru dentiști, sonerii electrice, telefoane, gramofone și puști. Părți de mașini de cusut și de biciclete, lămpi cari desvoaltă gaz și boicete de luminat.

Mașini de cusut mănuși și blănării. Stărpitor de troscotel, economisator de cărbuni. Repararea instrumentelor de desemn.

KARL HORED T

magazin de mobile.
Nagyseben, Salzgasse Nr. 33.

Magazin de dulapuri, mese, scaune, scaune de copii, paturi, divane credențe, paturi de bucatărie, spălător și tot felul de mese, scaune din lemn încovoiat, scaune cu leagăn foteluri de birou, taluret cu șurup, mese de ceai ș. a. Sunt totdeauna în depozit.

TORMA JANOS ȘI SOȚUL

fabricant de instrumente muzicale.
ZOMBOR, Király utca 2 sz.

Mare depozit de instrumente cu coardă de alamă și de lemn precum tambure și harmonice.

Tot felul de reparaturi în branșa aceasta se săvârșesc în mod special și cu prețuri estine.

Coardele quintiste din străinătate și din țară în mare sortiment

Serviciu prompt.
Prețuri favorabile!

In atențiunea medicilor și a barbierilor.

In primul atelier din Ardeal de ascuțit cu putere electrică, se ascuț și se melirează cu prețuri moderate tot felul de instrumente medicale și de barbier. Instrumentele trimise pe postă se ascuț în 24 de ore.

Solicitați încrederea binevoitoare rămân cu stimă:

Exner Sándor
NAGY-SZEBEN.
Kleine Ring 25..

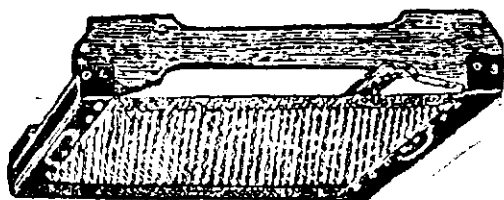
TUNCZKY GYULA

Prima fabrică de mobile de fer și aramă, de somiere de sîrmă și trăsuri de copii din Ungaria de Sud.

TEMESVÁR - Jozsefváros, Hunyadi utca 48.

Își recomandă mobilele de fer și de aramă, soniere de oțel pentru paturi după măsură, fabricație proprie.

Primește aranjamentul hotelelor, internatelor și spitalelor, face paviloane de fer după măsură. Catalog de prețuri gratuit și franco.

BASĂ SIGURĂ

ANDRÉNYI
SEC
ARAD

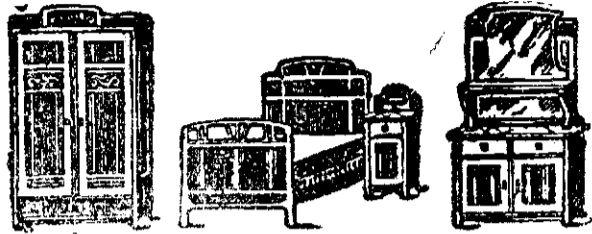
AROMĂ RECUNOSTINȚĂ
PROASPETA RECREATOARE ESPERTILOR

SISTEM BOUQUET MĂRGELE
FRANCES MINUNAT ESCELENT
TRADIȚIONAL MĂRUNTE

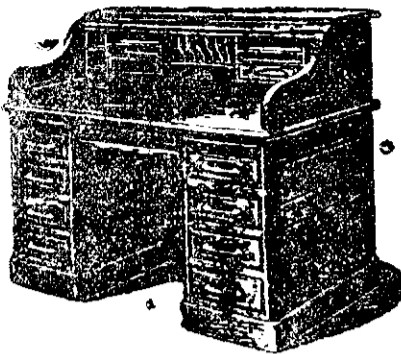
MANIPULARE ÎNGRIJIRE VINURI ALESE VIT
DE CONSTIENȚĂ CU ORBE PROPRII
SPECIALITATE ȚIOASĂ MARE DE MODEL

La reparații, adoptări etc. nu vă uitați de
Geamurile duble de reformă ale lui Mayr.

Brevet unguresc nr. 37857, foarte potrivite și încercate de toată lumea. Sunt cele mai simple, bune și ieftine (A nu să confundă cu ghișeurile!) și sunt brevetate în toate în statele mari. Lucrări de construcție de tot felul. Instalații și aranjamente de localuri, magazine, școli și biserici.

Sigurul producător al geamurilor duble de reformă. Brevet unguresc numărul 37857. :: ::
- VICTOR KREMER -
tâmplărie cu uzină de aburi.
SIBIU (Hermanstadt, Nagyszeben).

Chugyik Sándor, B.-Csaba

Fabricant de cimbale.

Pregătește cele mai bune

cimbale,

precum și

repararea tuturor instrumentelor

cu coardă

pe lângă garanție și prețuri moderate.

Fondată în 1885.

Peterka Lajos

Fabrică de ciornice de turn, angajată cu contract de capit. Budapesta.

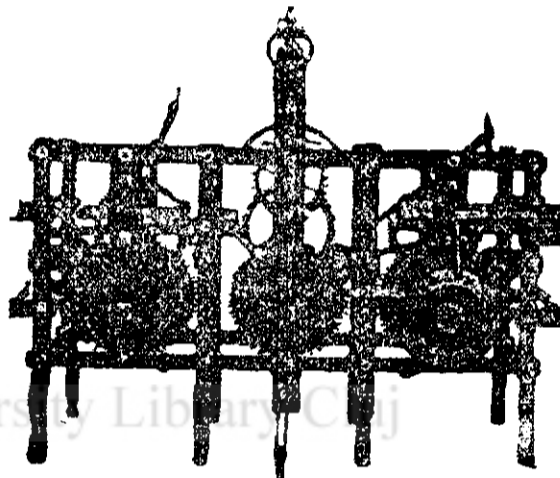
Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.

Prăvălia:

V., strada Váczl nr. 57.

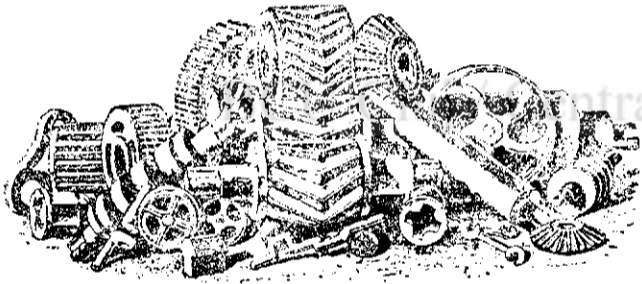
Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mai mulți ani ciornice de turn — școli — castele și casarme, primește de asemenea și repararea lor.

Fiind chemat se duce ori unde în persoană, budget face gratuit și îl trimite porto-franco ori cui.

Se află de vindut în deposit:

2 cezanuri de fert cu țavă (45⁰ suprafața de temperatură. 1 mașină de aburi (25 HP). 2 mașini de tăiat paie. 2 mașini de treerat Sirok. 1 mașină pentru fonii de paie. 1 pompă centrifugală. 2 pompe cu canat. 4 pompe de fringhii. 1 pompă stabilă de vin. 1 pompă de perete de mână cu forțe motorică și cu mână. 3 motoare electrice cu 10, 3 1/2 și 1 1/2 HP. 1 sfărâmător de cucuruz (porumb). 2 mașini cu perie arcuită pentru

cernut, Bartzer patent. 1 cântar de animale (1500 kg. forță de greutate). 1 mașină pentru astupuse. 1 râșniță de mână. 1 mașină pentru lucrări de lemn. 2 mașini de sfredelit zidul. 2 rezervoare conținut 20—25 Hct. 1 mașină de mână pentru iarbă. 1 pompă de foc nouă pentru edificii de țară.

Mai de aproape la dl:

Bartzer István

Temesvár

ELISABETSTADT.

Emausgasse Nr. 2.

In atențiunea părinților!!

Tot felul de trăsuri pentru copii

dela cea mai simplă până la cea mai înfrumșetată se pot procura dela mine

: cu prețuri favorabile. :

Trimit preț-curent gratuit și sentit de debitul poștal, tuturora, cari se vor provoca la ziarul acesta.

Oberth Vilmos

comersant de ferărie și magazin de mașini de economie.

MEDIAȘ (MEDGYES).

Zintl János

— atelier de pictură de sticlă —
BUDAPESTA IV. Ūlői ut 79

Imi iau îndrăzneala a atrage atențiunea on. public asupra atelierului meu de pictură de sticlă.

Ca specialist fac giamuri de biserici, pictură de lux — pe sticlă pentru saloane, verande și sufragerii. —

Mai departe plumbuit de artă, gravuri pe sticlă și rame de aramă precum și alte obiecte în bransa aceasta.

Müller György

prăvălie de prapuri, odăjdii și obiecte bisericesti
Temesvár-Józsefváros, Uri-utca nr. 16

recomandă magazinul său bogat de odăjdii bisericesti, acopereminte pentru altar și obiecte pentru biserici de ritul ortodox. Tot felul de steaguri bisericesti, articoli de aramă și lemn precum icoane sfinte.

Cruci din tinichea pentru câmpuri, obiecte pentru împodobirea bisericilor în esecutie frumoasă și după stil.

Provocându-mă la experiența câștigată pot să asigur onorata proșime, că voi putea satisface pretensiunilor celor mai gingașe.

ANDREI MÜLLER

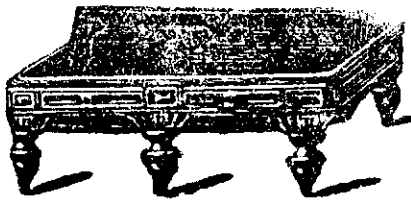
KASSA, STR. KORHÁZ NR. 3/c.

Recomandă marele lui magazin pentru montarea și aranjarea cafenelelor și

„ .. mesele de biliard .. „

frumoase și de gust, sistem modern fabricat propriu.

Se angajază a monta complet cafenele și locale pentru societăți.

Posede mai multe scrisori de recunoștință din partea artiștilor de biliard din străinătate, pentru căderea precisă a mandinelului. —

TRISKA J.

Primul depozit de piane din tot Ardealul.

Kolozsvár (Cluj) (Sétatér utca Nr. 10)

Recomandă pianurile și

pianinele sale provenite din

fabricile celebre din țară și din

străinătate precum și

atelierul său de reparat

instalat din nou, în care pianu-

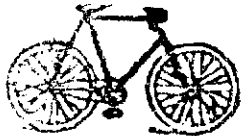
rile vechi și stricate să re-

pară repede, prompt și estin cu

mijloace moderne.

Pianuri cu chirii ieftine.

Johann Nedits

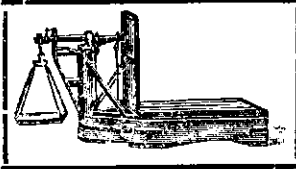

Ferar de instrumente, lăcătuș de mașini și mecanic.

Versecz, Barosplatz.

Recomandă onoratului public, fabricatele sale proprii, ca

Biciclete,

Cântare,

Fântâni,

Pumpe,

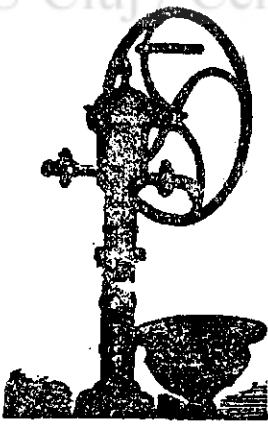
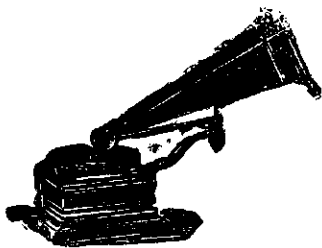
Stropitoare cu peronosporă, de rechisite.

Conducte de cauciuc, și

Gramofoane,

cu prețurile cele mai ieftine.

Repara-
turile, sau
ori-ce co-
mande vor
fi execu-
tate cât se
poate de
bine. - - -

Prin reclamă la progres!

GROSZ MIKLÓS

primul stabiliment din Timișoara pentru fabricarea automobilelor, pentru reparații, emailări și nich.

Temesvár-Józsefváros, str. Eötvös 40 casă proprie.

Fabricație de

automobiluri

pentru transport de persoane și mărfuri.

Motociclete

sau părțile lor con-

stitutive în prețuri

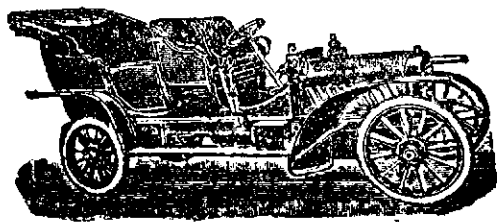
ieftine de concurență.

Preț-curenturi ilustrate stă la dispoziția oricui.

Toate reparațiile atingătoare de specialitatea aceasta să execută repede și solid și să socotesca prețuri foarte ieftine.

Telegramele să vor trimite pe adresa:

Automobil-Garage Grosz Temesvár.

Schuller Gașpar, neguțator de bu- toaie și de doage

PÉCS

E mai presus de orice concurență prin magazinul său bine asortat potrivit cerințelor timpului. Face din materialul cel mai bun

butoaie de vin

de bere și de spirt,

putini și căzi

cu prețul cel mai favorabil.

Depozit permanent în bu-

toaie gata.

La chemare se duce ori-

unde.

LISKAI JÁNOS

turnătorie de obiecte de bronz, aluminium, aramă, argint și firme.

Kolozsvár, Honvéd u, 36.

Pe lângă prețuri estine se fabrică numere de uși, inscripții de uși, table pentru medici și avocați, execuția cea mai frumoasă.

Mai departe se fac embleme turnate și și garnituri de morminte, galvanoplastice și clișeuri după fotografiile sau desemn.

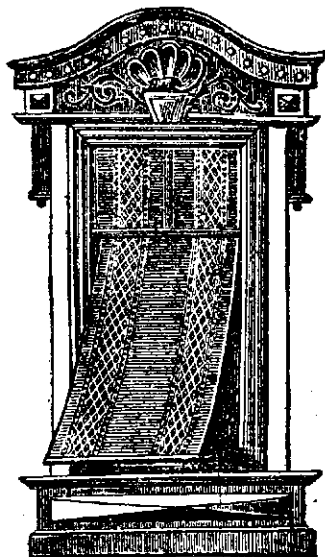
Comande din provincie se execuță prompt și exact!

Atențiune!

Dacă aveți atențiunea a cumpăra rolete pentru ferestre

atuuci cereți modele și preț curent, care se va trimite porto-franco.

Când veți cere acestea, vă rugăm să dați lățimea și înălțimea ferestrei și totodată să spuneți dacă roleta trebuie să fie de scândură de pânză sau stofă. Cu stimă:

NETTEL L.

fabrică de rolete.

PÉCS, Indoház utca 23.

TUNNER CORNEL

industrie de marmoră și granit.

Telefon 856.

Telefon 856.

Jozsefváros, Hunyady ut 4, Telefon 280.

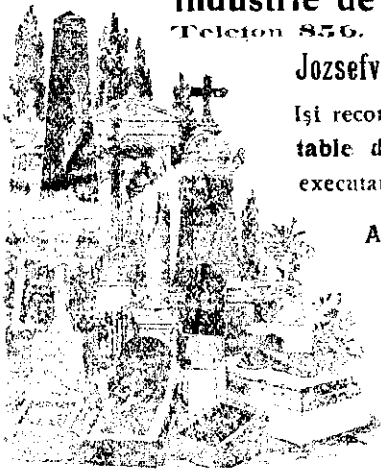
Iși recomandă magazinul asortat bogat monumente, table de marmoră, statui, fabricație proprie în executare de gust frumoasă și cu prețuri mederate.

Având un magazin bogat, liferez mai ieftin ca ori ce concurență.

Recomandându-mă on. public, cu stimă

TUNNER CORNEL

măestru de sculptură în piatră.

Materia de zidit al veacului al XX-lea.

Nisipul de ciment, pietrii de ciment, fărmături de țigle de ciment, ciripă, piatră, nisip și pietrușițe

zac ca un capital mort

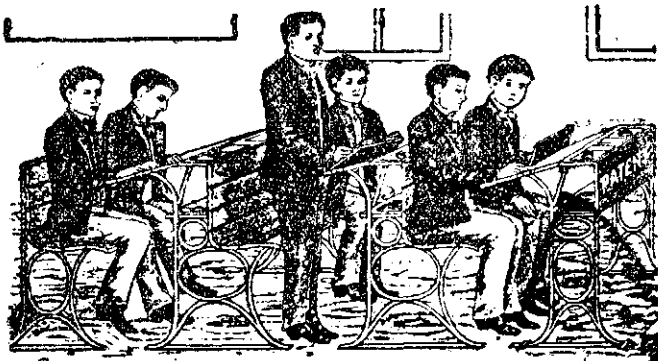
În multe parti, deși cu ajutorul unor mașini simple se pot transforma în

BANI GATA!

Cereți gratis și franco un prospect și modeluri, țigle, baloturi și ciripă de casă și se trimite franco 20 de kilograme din materia crudă (nisip sau pietricele) pentru fabricare de probă, fără spese.

Cheltuiala la 1000 buc. cărămizi este	20 cor.
„ „ 1000 „ ciripe preg. „	42 „
„ „ un balot de cărămizi „	17 „

Se caută reprezentant. **Büschitz Mór, Komárom.**
Strube Henrik, Weida.
Primul reprezentant al fabricii.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și mobilarea lo-cuințelor, hotele-lor, spitalelor și

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

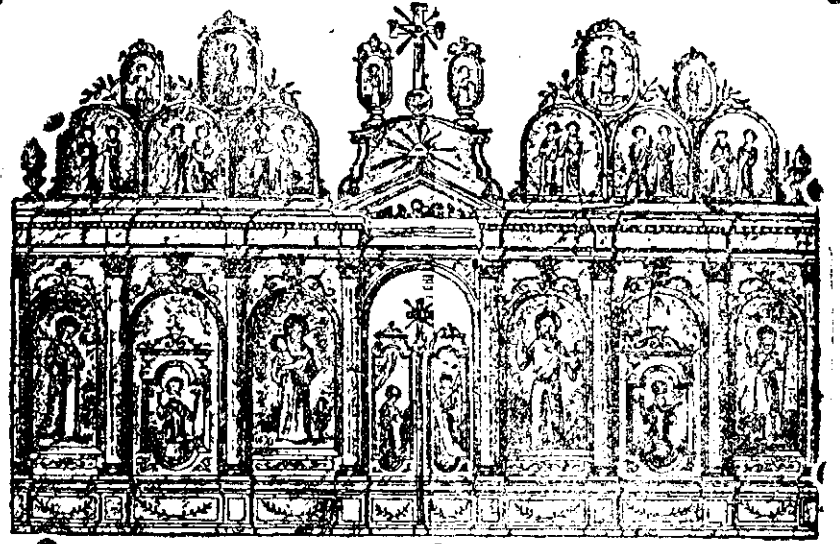
Brassó, str. Fekete nr. 33.

—Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.—

Kelemen Márton,

atelier de altare și statui de lemn.

Győr, strada Andrássy 19.

Lucrează altare în stil și străni, scaune de cuminecat, cristelnițe, icoane în relief, tronul Mariei, și tot felul de
● ● statui sfinte. ● ●

Plan și proiect de preț trimit cu
===== plăcere. =====

Grosz Nagy Ferencz,

farma-
cist :: **Debreczen** :: farmacia ::
«Arany egyszaru»

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Védjegy.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 30 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Cu rambursă gratuit.

MEDICAMENT
PENTRU VOPSIREA PĂRULUI

în culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.